

Dokumentin sisältö

TIIVISTELMÄ

JOHDANTO POHJOISKARJALAISTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN NYKYTILAAN JUUKALAISTEN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021-2025

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Keskeiset opit valtuustokaudelta

HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2025-2028

- 4 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 5 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 6 Suunnitelman laatijat
- 7 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

TIIVISTELMÄ

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yleinen perusta

Kunnan perustehtäviin kuuluu kunta- ja terveydenhuoltolain mukaan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, eli hyte-työ. Hyte-työllä tavoitellaan väestöryhmien välisten hyvinvointi- ja terveyserojen pienenemistä sekä edistetään ja ylläpidetään hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta. Hyte-työllä ehkäistään sairauksia, tapaturmia, väkivaltaa, syrjäytymistä ja osattomuutta. Kunnalla on monia mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Kuva 1. Kunnan mahdollisuuksia terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen (Lähde THL)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vaatii tietoa nykytilasta ja toimia on kohdistettava erityisesti esiin tuleviin hyvinvointi- ja terveyshaasteisiin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on tärkeää kaikissa ikäryhmissä, koska usein hyvinvoinnin ja terveyden haasteiden kasautuessa vaikuttavien menetelmien löytäminen muuttuu vaikeammaksi. Monet hyvinvoinnin ja terveyden haasteet ovat myös ylisukupolvisia. On hyvä muistaa, että yksilö tekee lopulliset hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavat valinnat itse, mutta kunnat, hyvinvointialueet ja muut toimijat voivat mahdollistaa ja tehdä hyvät valinnat yksilölle helpommaksi.

Kuntien on laadittava kunnanvaltuustolle kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus (katsaus menneeseen valtuustokauden hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta) sekä hyvinvointisuunnitelma tulevalle valtuustokaudelle. Kunnanvaltuustolle on lisäksi raportoitava hyvinvoinnin tilasta vuosittain. Laaja hyvinvointikertomus on oltava sähköisessä muodossa vapaasti luettavissa.

Pohjois-Karjalan kunnat, hyvinvointialue ja maakuntaliitto sitoutuivat syksyllä 2023 yhteisiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueisiin ja tavoitteisiin. Yhteistyön tuloksena valmisteltiin "hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa, strategiset painopisteet vuosille 2025–2028" asiakirja, jonka tavoitteena on tukea eri toimijoiden työtä pohjoiskarjalaisten hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden, osallisuuden sekä työ- ja toimintakykyyn edistämiseksi, sekä samalla ennaltaehkäistä ja vähentää raskaiden sosiaali- ja terveyden palveluiden tarvetta.

Hyvinvointityön välttämätön edellytys on maakunnallinen yhteistyö. Kunnilla ja hyvinvointialueella on hyte-työssä keskeinen rooli. Kuntien ja hyvinvointialueiden lisäksi järjestöt edistävät omilla palveluillaan monipuolisesti pohjoiskarjalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Pohjois-Karjalan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategisten painopisteiden sisällöllinen kehittäminen käynnistyi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen organisoimalla kuntakierroksella ja työpajojen sarjalla marras-joulukuussa 2023. Työpajatyöskentelyyn osallistui Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto sekä kuntien ja järjestöjen edustajat. Yhteinen hyte-ohjelma on tiiviini yhteistyön tulosta. Yhteistyössä Pohjois-Karjalaan luotiin hyte-työlle painopistealueet ja tavoitteet. Painopisteiksi valikoitu hyvinvoinvat ja toimintakykyiset asukkaat, osallisuus ja yhteisöllisyys sekä turvallinen arki ja ympäristö. Jokaiselle painopisteelle on tarkennetut tavoitteet.

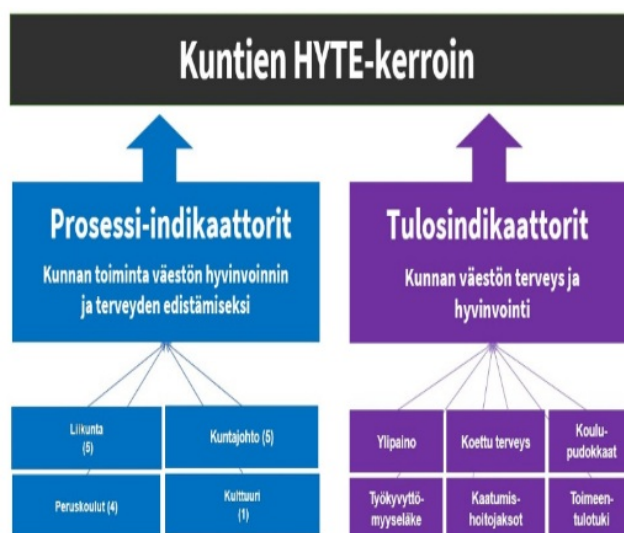

Kuva 2. Pohjois-Karjalan hyte-ohjelman yhteiset tavoitteet ja painopistealueet.

Juuan kunnan laaja hyvinvointikertomus (2021-2024) ja hyvinvointisuunnitelma (2025-2028) hyväksytetään hyvinvointilautakunnassa ja kunnanhallituksessa alkuvuodesta 2025 ja kunnanvaltuustossa keväällä 2025. Hyvinvointisuunnitelma otetaan huomioon palvelualuekohtaisissa toimintasuunnitelmissa sekä talousarvion- ja tilinpäätöksen yhteydessä. Johtoryhmällä on päävastuu siitä, että kunnan toiminnassa tähdätään hyvinvointisuunnitelman tavoitteisiin.

HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn kannustimena kunnille. HYTE-kerroin tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi kuntien tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kertoimella halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Laskennassa käytetään prosessi- ja tulosindikaattoreita, jotka muuttuvat määräajoin. Prosessi-indikaattoreissa on kyse kunnan tavoista ja tahtotilasta, tulosindikaattoreissa katse on positiivisessa muutoksessa. Prosessi-indikaattorit perustuvat esimerkiksi kunnan tapaan organisoida hyte-työtä (onko kuntaan nimetty esimerkiksi hyvinvointityön koordinaatiosta vastaava henkilö) tulosindikaattorit taas kuvaavat väestössä tapahtuneen muutoksen tilaa (onko esimerkiksi ylipainoisten osuudessa tai iäkkäiden kaatumisissa suunta parempaan vai huonompaan). Tulokset saadaan erilaisten tiedonkeruiden avulla. Tietoa kerätään esimerkiksi kuntaan tulevien TEA-kyselyjen avulla sekä osa tiedoista poimitaan kouluterveyskyselyistä ja erilaisista rekisteritiedoista.

Kuva 3. Kuntien hyte-kertoimen muodostuminen

Juuan HYTE-kerroin (asteikko 0-100) on ollut vuosien 2021-2024 osalta laskusuuntainen, samaa laskevaa linjaa on havaittavissa myös verrokkikuntien kohdalla. Juuan HYTE-kerroin on vuosien ollut välillä 36-59 ja euromääräisesti kunnalle maksettava valtionlisäosuuden määrä on näin ollen vaihdellut välillä 10,8-16,7 euroa.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2022	2023	2024
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	Juuka	yhteensä	16,7	16,5	15,3	10,8
	Nurmes		16,1	17,0	17,1	15,4
	Polvijärvi		18,3	16,8	19,2	16,0
HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340	Juuka		59	58	54	36
	Nurmes		57	60	60	51
	Polvijärvi		65	59	68	53

Taulukko 1. Juuan kunnan sekä verrokkikuntien HYTE-kertoimen muutokset

Vuonna 2025 juuan osuus HYTE-kertoimen perusteella lasketusta rahasummasta on 47 364 euroa.

HYTE-kerroin v 2025	euroa
Heinävesi	51 309
Ilomantsi	63 354
Joensuu	1 641 390
Juuka	47 364
Kitee	179 466
Kontiolahti	334 531
Lieksa	162 491
Liperi	235 949
Nurmes	144 828
Outokumpu	132 148
Polvijärvi	67 073
Raakkylä	45 361
Tohmajärvi	76 396
Yhteensä	3 181 660

Taulukko 2. Pohjois-Karjalan kuntien HYTE-kertoimen perustella maksettavat valtion lisäosat.

TEAvisari

TEAvisari toimii kuntien työvälineenä ja kaikkien kuntien TEAvisarin tiedot ovat avoimesti luettavissa internetissä. TEAvisarin tiedoilla kuvataan kuntien terveydenedistämisen aktiivisuutta, eli käytännössä sitä, kuinka strategisesti kunta toimii asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. TEAvisarin pisteytys tapahtuu toiminnan laadun mukaan ja pisteytykset menevät seuraavasti: 75-100 pistettä kertoo hyvästä laadusta, 25-74 parannettavasta laadusta ja 0-24 huonosta laadusta. Kysessä on siis osa niistä tiedoista, jotka

vaikuttavat kuntien HYTE-kertoimen muodostumiseen.

Pisteet	Juuka	Nurmes	Polvijärvi	Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	Koko maa
Kaikki sektorit	55	59	60	67	70
Kuntajohto	39	43	47	81	83
Perusopetus	59	59	66	64	64
Lukiokoulutus	70	60	65
Ammatillinen koulutus	67	64
Liikunta	50	82	55	64	69
Hyvinvointialueet	38	59
Kulttuuri	57	45	61	67	72

Taulukko 3. Juuan kunnan sekä verrokkikuntien viimeisimmät TEAvisari tulokset

Talous

Juuan kunnan talous on tähän saakka säilynyt tyydyttävällä tasolla numeroiden valossa parin viime vuoden aikana. Tilikauden 2023 tilinpäätöksessä toiminnan ylijäämä oli 0,7 milj. euroa ja taseeseen kirjattiin kertyneeksi ylijäämäksi 13,1 milj. euroa (3 089 euroa/asukas). Ennakkotietojen perusteella vuosi 2024 vaikuttaisi toteutuvan lievästi ylijäämäisenä, joskin edellistä vuotta hieman heikompana. Vuosikatteen ennakoidaan riittävän kattamaan poistot myös vuonna 2024.

Koulu- ja asumisyksikköinvestoinnin valmistumisen (2021) jälkeen investointitaso on ollut pieni, ja kunnan lainakanta on kääntynyt laskuun ollen vuonna 2023 n. 6,6 milj. euroa (1 555 euroa/asukas) ja ennakkotiedon mukaan vuonna 2024 n. 5,5 milj. euroa. Velkaantumisaste on alle valtakunnan keskiarvon. Pienen investointitason takana on kuitenkin paljon korjausvelkaa, jota pitäisi tulevina vuosina vähentää. Kunnan maksuvalmius on säilynyt hyvällä tasolla viimeiset vuodet osin matalasta investointitasosta johtuen. Juuan kunnan talouden ja palvelutuotannon tarpeiden kehitykseen tulevaisuudessa vaikuttaa pitkällä aikavälillä väestömäärän lasku ja väestön ikääntyminen.

Vuoden 2023 alusta toteutunut Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa edelleen kuntien tulevaisuuden näkyymiin. Kolmen vuoden säädetty vuokra-aika päättyy vuoden 2025 lopussa ja sote-kiinteistöjen vuokraus siirtyy kunnan konserniyhtiölle. Vuokrausneuvottelujen todennäköinen lopputulos monessa kunnassa on se, että osa sotekiinteistöistä jää tyhjäksi ilman tuloja, kulujen jäädessä kuntien vastuulle (väh. poistot, lämmitys, peruskunnossapito). Joka rasittaa kunnan muiden palvelujen tuotantomahdollisuuksia.

Valtionosuusuudistuksen kaavallaan toteutuvan vuoden 2027 alusta, mutta sen vaikutuksia yksittäisiin kuntiin ei tiedetä. Valtionosuuden merkitys kuntien kokonaisrahoituksessa väheni hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä merkittävästi. Jatkuvat toimintaympäristön ja julkisen rahoituksen muutokset edellyttävätkin jatkuvaa ennakoivaa sopeutumista Juuan kunnalta alti vaihtuviin tilanteisiin .

Elinvoima

Tilastokeskuksen mukaan Juuan yrityskanta on pysynyt viimeisen neljän vuoden aikana hyvin stabiilina, nousua on ollut 8 yritystä neljän vuoden takaiseen yrityskantaan. Vuoden 2024 toisen kvartaalin jälkeen Juuan yrityskanta on 318 yritystä.

Juuan työttömyys on ollut korkealla tasolla läpi 2020-luvun. Lokakuun 2024 Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen mukaan työttömyysprosentti oli 16,6%. Työttömiä oli 276 henkilöä, joista 17 oli lomautettuja, 101 pitkäaikaistyötöntä. Juuan työvoiman määrä on 1661 henkilöä. Avoimia työpaikkoja työllisyyskatsauksen mukaan Juuassa oli 0 kappaletta.

Juuan kunta on viimeisinä vuosina noussut WSP:n kuntien elinvoimatutkimuksen mukaan nousujohtainen. Vuoden 2024 sijoitus oli 269, kun vuonna 2021 Juuan sijoitus oli 289. WSP tutkimuksessa käytetään kolmea pääteemaa: inhimillinen pääoma, tuottavuuden ja taloudentekijät, sekä vihreä rakennemuutos.

JOHDANTO POHJOISKARJALAISTEN HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN NYKYTILAAN

Pohjois-Karjalan tahtotilana on kehittyä hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä edelläkävijäksi laaja-alaisella verkostotyöllä, johon osallistuvat Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, kunnat, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, järjestöt, alueviranomaiset, elinkeinoelämä ja asukkaat. Hyvinvointialueen, maakuntaliiton ja kuntien yhteistyörakenteista on sovittu erillisellä sopimuksella.

Maakunnallisen hyvinvointisuunnitelman tarkoituksena on linjata maakunnan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä vuosille 2025–2028. Tukumalla pohjoiskarjalaisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden, osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn edistämiseen ja parantamiseen, edistetään maakunnan elinvoimaisuutta ja vähennetään pohjoiskarjalaisten raskaiden, korjaavien palveluiden tarvetta.

Pohjoiskarjalaisten hyvinvointi ja toimintakyky

Pohjois-Karjalan hyvinvoinnin ongelmakohtina ovat elintapahaasteiden kasautuminen ja korkea sairastavuus. Pohjoiskarjalaisten elintavat ovat keskimäärin muuta maata huonommat. Lasten ja nuorten elintavoissa on tapahtunut muutosta huonompaan suuntaan. Yksilön toimintakykyä ja elämänlaatua heikentävä ylipaino ja lihavuus on yleistynyt. Pohjoiskarjalaisista aikuisista noin joka viides on lihava (ISO-BMI ≥ 30 kg/ m²). Tupakointi on vähentynyt työikäisten keskuudessa. Yläkouluikäisillä ja lukiolaisilla tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö on kuitenkin lisääntynyt. Alkoholia liikaa käyttävien osuus yli 20-vuotta täyttäneiden osalta on hieman kasvanut.

Sairastavuus (syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia) on Pohjois-Karjalassa muuta maata yleisempää. Vertailtaessa indeksi-arvoja koko maan arvoon 100, Pohjois-Karjalan THL:n ikävakioitu sairastavuusindeksi on 120,6 sekä ikävakioimattomat tuki- ja liikuntasairausindeksi 138,3, sepelvaltimotauti-indeksi 141,7, mielenterveysindeksi 113 ja muistisairausindeksi on 118,6. Kaikissa näissä indikaattoreissa Pohjois-Karjalassa sairastavuus on maan kolmanneksi korkeinta. Syyskuussa 2022 oli maakunnassa myös eniten 2 tyyppin diabetesta sairastavia. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden tai tuki- ja liikuntaelinten - sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on korkeampi kuin koko maan taso. Lasten ja nuorten (7–17-vuotiaat) aktiivisuuden ja tarkkaavaisuuden häiriön (ADHD) diagnoosien yleisyys on valtakunnallisesti tarkasteltuna suurinta Itä-Suomessa. Muistisairauksien määrä tulee lisääntymään maakunnan väestörakenteen ikääntyessä. Ennusteen mukaan vuodesta 2022 vuoteen 2032 muistisairaiden määrä kasvaa 7 prosenttiyksikköä.

Pohjoiskarjalaisten osallisuus

Osallisuus kuvaa yksilön suhdetta muihin ihmisiin ja yhteisöihin sekä oman elämänsä vaikutusmahdollisuuksiin. Pohjois-Karjala on matalan osallisuuden aluetta. Äänestysaktiivisuus vuoden 2023 eduskuntavaaleissa oli Savo-Karjalan vaalipiirissä 67,5 valtakunnallisen äänestysprosentin ollessa 71,9. Kuntavaalien äänestysprosentti vuonna 2021 oli puolestaan 49,5 % (koko maa 55,1 %).

Asukkaiden osallisuutta tukevia rekisteröityjä eri alojen yhdistyksiä on Pohjois-Karjalassa yhteensä 3 648 yhdistystä (vuosi 2023). Yhdistysten lukumäärä on vähentynyt hieman edellisestä vuodesta. Uusia yhdistyksiä perustettiin 24 kappaletta vuonna 2023. Aktiivisesti järjestötoimintaan ilmoitti osallistuvansa 22,7 % (v. 2022). Määrä on valtakunnallisesti toiseksi alinta.

Yksinäisyys liittyy läheisesti sosiaaliseen eriarvoisuuteen, jota Pohjois-Karjalan korkea työttömyys ja pitkäaikaistyöttömien suuri määrä lisäävät. Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan ihmisten kokemusta siitä, että kulttuuri ja taide lisäävät hyvinvointia tai ovat yhteydessä hyvinvointiin. Kulttuurihyvinvointikokemukset voiva olla yksin koettuja tai yhteisöllisiä. Ne voivat olla myös hyvin erilaisia, riippuen kunkin ihmisen suhteesta taiteeseen ja kulttuuriin. Kuukausittain jotakin kulttuuripalveluita käyttää 20 vuotta täyttäneistä 27,2 %. Vuonna 2022 esimerkiksi Pohjois-Karjalan kirjastoissa järjestettiin 1304 tapahtumaa, joihin osallistui yhteensä 15402 henkilöä.

Pohjois-Karjalan kaikissa kunnissa asui vuonna 2022 ulkomaan kansalaisia yhteensä 5170. Suurimman ryhmän muodostivat venäläiset. Vieraskielisiä oli samana vuonna 7880 henkilöä. Suurimmat kieliryhmät olivat venäjä, arabia ja englanti. Ulkomaalaistaustaisten poismuuttoalttius on suurempaa kun kantaväestöllä. Kotoutumista tukevilla palveluilla poismuuttaminen voi olla vähäisempää.

Pohjois-Karjalassa pitkät välimatkat aiheuttavat myös haasteensa sosiaali- ja terveystalouden saavutettavuuteen. Terveystaloutta käyttäneistä 29,5 % koki hankalien matkojen haitanneen hoidon saamista.

Pohjoiskarjalaisten turvallinen arki- ja ympäristö

Pohjoiskarjalaisista hieman alle puolet kokee elämänlaatunsa hyväksi (vuosi 2022). Liikkuminen perustuu vahvasti maakunnassa henkilöautoiluun. Valtion bussiliikenteen ostopalveluvuorot ovat vähentyneet ja heikentävät kuntien välistä liikkumismahdollisuuksia julkisilla yhteyksillä.

Pohjois-Karjalassa on tehty systemaattista ja näyttöön perustuvaa kaatumisen ehkäisytyötä monitoimijaisesti vuodesta 2017 saakka. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokaudet 65 vuotta täyttäneillä ovat laskeneet huomattavasti vuodesta 2020 ja tulokset alittavat nyt valtakunnallisen keskiarvon.

Talviolosuhteiden muutokset (mm. lisääntyvät jäätymis-sulamissyklit talvella, talvisateisuus, routiminen) aiheuttavat onnettomuus ja tapaturmariskin kasvua. Voimistuvat myrskyt ja ukkoset, navakka ja kova tuuli, sateisuuden lisääntyminen vaikuttavat tietoliikenneyhteyksien toimivuuteen, energian saatavuuteen onnettomuus- ja tapaturmariskien kasvun lisäksi. Lämpötilan nousu tuo lisääntyviä ja voimistuvia hellejaksoja ja jaksot vaikuttavat mm. ikäihmisten ja liikuntaesteisten elämään. Haasteeksi muodostuu edellä mainituissa ilmastomuutoksen vaikutuksissa yleisesti ihmisten liikkumisen vaikeutuminen.

Lähde: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Pohjois-Karjalassa Strategiset painopisteet vuosille 2025-2028

JUUKALAISTEN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021-2025

Juukalaisten hyvinvointi ja toimintakyky

Kuten Pohjois-Karjalassa, myös Juuassa on pitkälti samat hyvinvoinnin ja toimintakyvyn haasteet kuin maakunnallisella tasollakin. Esimerkiksi lasten ja nuorten osalta huolestuttavaa on tilastoissa näkyvä heikon fyysisen toimintakyky. Lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä mitataan perusopetukseen liitettyllä valtakunnallisella MOVE! mittauksella. Vuoden 2024 MOVE! -tulosten mukaan yli puolella 5- ja 8. luokkalaista on heikko fyysinen toimintakyky, vähäinen lasten ja nuorten määrä toki aiheuttaa tilastoinnissa aaltoilua. Tulokset kuitenkin antavat selkeän näkökulman siihen, että tilanne tulee ottaa huomioon. Juukalaisten 5-luokkalaisten osalta tulos on muuttunut aiempaa mittausta huonompaan suuntaan, mutta kahdeksaluokkalaisten keskuudessa tulos on viimeisimmässä mittauksessa edellistä parempi.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky info ind. 5477	Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	yhteensä	38,8	41,3	42,4	39,5	39,9	36,3
	Juuka		55,2	57,9	64,0	27,3	53,3	65,0
	Nurmes		63,9	67,2	37,5	50,6	59,6	49,3
	Polvijärvi			38,7	43,2	39,5	43,3	53,3
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky info ind. 5478	Pohjois-Karjalan hyvinvointialue		40,5	43,3	42,5	40,4	41,0	42,9
	Juuka		46,6	62,1	55,6	77,1	61,3	53,1
	Nurmes		58,0	54,0	43,1	49,1	45,3	67,6
	Polvijärvi		65,5	20,0	60,7	28,0	29,2	58,6

Taulukko 4. Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus)

Juukalaisilla lapsilla ja nuorilla ylipainoisuutta esiintyy myös kohtalaisen usein. Esimerkiksi vuonna 2022 ylipainoisia 7-12-vuotiaita oli vajaat 30 %, ja vuonna 2023 ylipainoisia 8.-9.-luokkalaista oli hieman alle 25 %. Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi koki 38 % 8.-9.-luokkalaista vuonna 2023. Nuorten päihteidenkäytössä on havaittavissa pientä laskua, mutta silti huolta herättävää päihteidenkäyttöä esiintyi noin 10 %:lla 8.-9.-luokkalaista, ja luku on verrokkeihin nähden korkealla. Saman ikäryhmän nuorilla on kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta enemmän kuin verrokialueilla - vuonna 2023 ahdistusta koki noin 25 % nuorista.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ikävakioitu sairastavuusindeksi kertoo Juuan lukeman olevan 134,8 Mitä kauempana luku on sadasta, sitä enemmän sairastavuutta alueella on. Polvijärven vastaava luku on 137,8 ja Nurmeksessa lukema on 176,5.

THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2019) info ind. 243	Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	
	Juuka	134,8
	Nurmes	176,5
	Polvijärvi	137,8

Taulukko 5. THL:n sairastavuusindeksi, ikävakioitu.

Tässä yleisessä sairastavuusindeksissä on kuvattu yhteenvedona seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa, joista sairauksien merkitystä arvioidaan. Indeksissä sisältyvät sairausryhmät ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen tilastoista saadaan selville myös erillisiä sairastavuusindeksejä kuten syöpäindeksi, sepelvaltimotauti-indeksi, aivoverisuonitauti-indeksi, tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, mielenterveysindeksi ja tapaturmaindeksi. Sepelvaltimotauti-indeksissä (ikävakioitu) Juuka ja Nurmes ovat sairastavimmat Pohjois-Karjalan kunnat, Juuan uusin sepelvaltimotauti-indeksi on 148,4 ja Nurmeksen 153,8, Polvijärvellä lukema on 141,9. Mielenterveysindeksissä (ikävakioitu) Juuan lukema on 141,6. Nurmeksessa vastaava lukema on 165,9 ja Polvijärvellä 119,8. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien indeksi (ikävakioitu) on Juuassa 170,8. Nurmes 238,3 ja Polvijärvi 200,3.

Sairastavuusindeksien lähde: [Terveystemme Atlas - THL:n sairastavuusindeksi - THL](#)

Juukalaisten osallisuus

Äänestysaktiivisuus Juuassa on matalalla tasolla (kuten koko maassa), vuoden 2021 kuntavaaleissa Juuan äänestysprosentti oli 52,7 % kun koko maassa päästiin noin 55 % tulokseen. Juuan kunta on kuitenkin pyrkinyt tekemään äänestämisen mahdollisimman helpoksi ja tukenut äänestysmahdollisuuksia erilaisilla kyytiratkaisuilla ja myös äänestysmahdollisuuksilla kunnan sivukylillä. Juuan kunnassa kuntalaisten osallisuutta tukevat luonnollisesti lakisääteiset vaikuttamistoimielimet. Juuan kunnassa toimii nuorisovaltuusto sekä erityisryhmien neuvosto. Toimielimille on kunnasta nimetyt vastuuhenkilöt sekä määriteltä omat budjetit.

Juukalaisia on osallistettu vuoropuheluun kunnan kanssa erilaisten tapahtumien ja kyselyjen kautta. Kunnasta on tehty kyläkierroksia sivukylille ja kyläkierrosten avulla on tavoitettu hyvin kuntalaisia. Ellinkulma ja kunnantalo ovat toimineet tyypillisinä kohtaamisen paikkoina. Lisäksi erilaiset kyselyt ovat olleet kuntalaisille avoimena sähköisesti sekä paperisina.

Juukalaisten osallisuutta tukevat kunnan rakenteiden lisäksi erilaiset järjestöt tarjoamalla monipuolisia vapaa-ajan aktiviteetteja. Kunnan tarjoamissa palveluissa pyritään huomioimaan erityisesti ne kuntalaiset, joiden on vaikea kiinnittyä muihin palveluihin. Tätä pyritään tukemaan edullisten tai jopa täysin maksuttomien palvelujen ja tapahtumien tarjonnalla.

Juuassa toimii patentti- ja rekisterihallituksen mukaan 157 rekisteröitynyttä yhdistystä vuonna 2022, osalla yhdistyksistä toiminta on erittäin aktiivista, osalla hyvin pienimuotoista. Juukalaiset yhdistykset ovat voineet hakea kunnalta ja hyvinvointialueelta toiminta- ja kohdeavustuksia. Lisäksi kunta on tukenut sivukylillä sijaitsevien kylätalojen ylläpitoa kylätaloavustuksilla. Juuassa toimiville yhdistyksille on tarjottu mahdollisuutta osallistua avoimiin yhdistysiltoihin ja tämän lisäksi yhdistyksille on tarjottu kohdennettuja kokoontumisia.

Juukalaisten turvallinen arki- ja ympäristö

Juuassa turvallinen arki ja ympäristö rakentuu monista osista. Poliisin tietoon tulleiden rikosten määrä on Juuassa matala ja tämän myötä arki usein koetaan pääsääntöisesti turvalliseksi. Turvallisuuden tunnetta heikentää osin esimerkiksi haastavat kulkuyhteydet ja julkisten kulkumahdollisuuksien vähyys. Juuassa arjen liikkumista tuetaan kunnan tarjoaman kimpakyytimahdollisuuden avulla.

Turvallisen arjen ja ympäristön osalta kunnassa on käytössä erilaisia ohjeita ja järjestyssääntöjä ja näiden avulla pyritään huolehtimaan tilojen ja palvelujen turvallisuudesta useissa kohteissa. Kunnassa on huomioitu myös erilaisia varautumista vaativia tilanteita.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

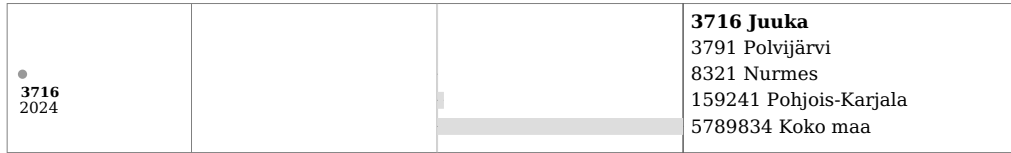
Juukalaisten hyvinvoinnin kehitystä kuvataan seuraavissa kappaleissa indikaattoritiedoilla. Indikaattoritiedot kerätään erilaisten kysely- ja rekisteritutkimusten perusteella. Seurattavat indikaattorit on valittu THL:n ohjeistuksen mukaan ja indikaattorit esitellään kunnan vähimmäistietosisällön mukaan. Kaikista seurattavista indikaattoreista pelkästään Juukaan rajoittuvaa dataa ei kuitenkaan saada.

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

Yhteenveto

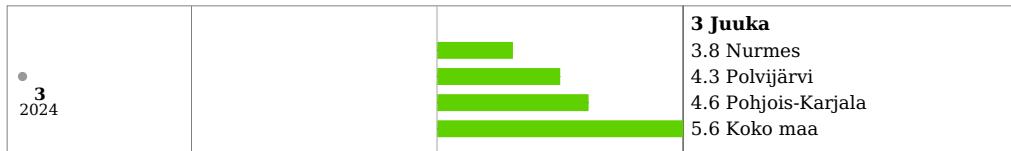
Indikaattorit, väestö

Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Väestöennusteen mukaan juukalaisten määrä vähenee ja juukalaisia on 3716 henkilöä vuonna 2030.

0 - 6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

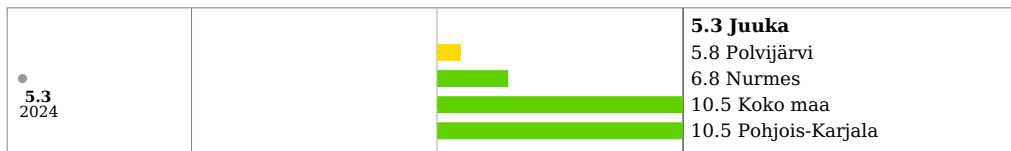
Väestöennusteen mukaan juukalaisten 0-6-vuotiaiden prosentuaalinen määrä vähenee ja alle 6-vuotiaita lapsia vuonna 2030 on 3 % koko väestöstä (noin 100 alle 6-vuotiasta juukalaista lasta).

7 - 15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

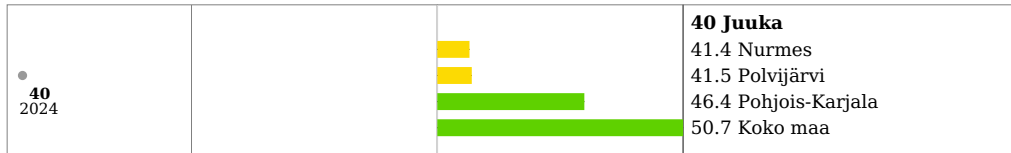
Väestöennusteen mukaan juukalaisten 7-15-vuotiaiden prosentuaalinen määrä vähenee ja 7-15 -vuotiaita lapsia vuonna 2030 on 5,3 % koko väestöstä (noin 200 lasta).

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

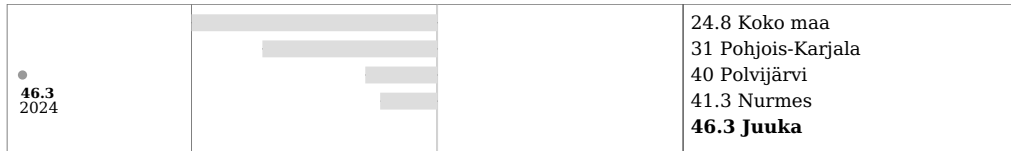
Väestöennusteen mukaan juukalaisten 16-24-vuotiaiden prosentuaalinen määrä vuonna 2030 on 5,3 % koko väestöstä (noin 200 nuorta aikuista).

25 - 64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

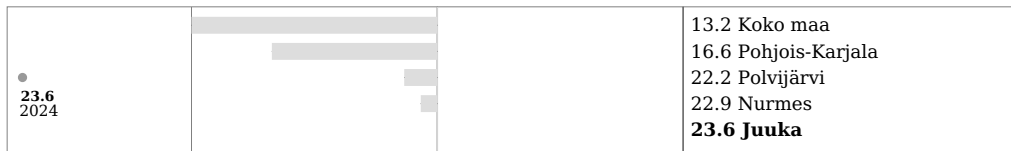
Väestöennusteen mukaan juukalaisten 25-64-vuotiaden prosentuaalinen määrä koko väestöstä vuonna 2030 on 38,2 % (noin 1400 juukalaista).

65 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

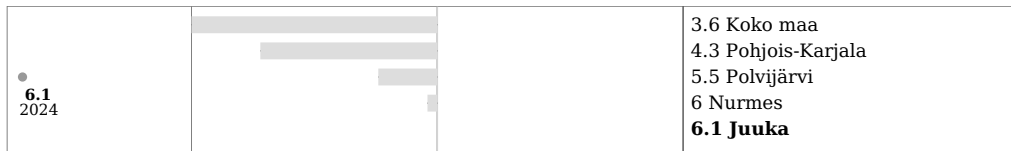
Väestöennusteen mukaan juukalaisten 65 vuotta täyttäneiden prosentuaalinen osuus koko väestöstä vuonna 2030 on 46,3 % (noin 1800 juukalaista).

75 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Väestöennusteen mukaan juukalaisten 75 vuotta täyttäneiden prosentuaalinen osuus koko väestöstä vuonna 2030 on 23,6 % (noin 900 juukalaista).

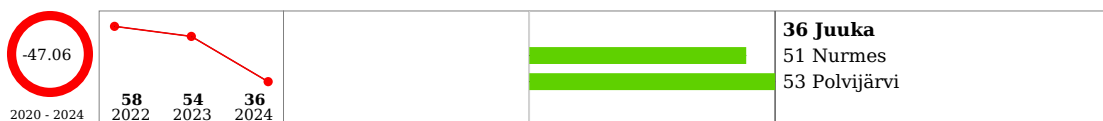
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Väestöennusteen mukaan juukalaisten 85 vuotta täyttäneiden prosentuaalinen osuus koko väestöstä vuonna 2030 on 6,1 % (noin 250 juukalaista).

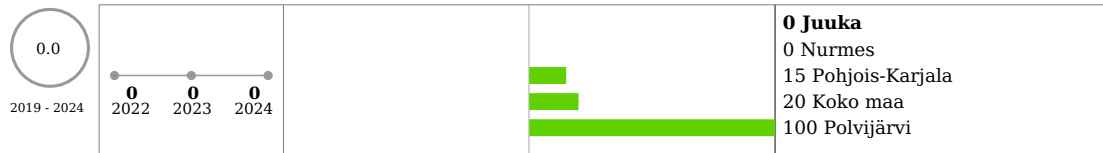
Indikaattorit, kunta

HYTE-kerroin, 0 - 100

Juuan kunnan HYTE-kerroin on ollut laskusuunnassa, HYTE-kertoimen ollessa viimeisellä kerralla 36. HYTE-kertoimen muodostumiseen vaikuttavat tämän raportin alussa kuvatut prosessi- ja tulosindikaattorit.

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

Juuan kunnalla ei ole käytössä sellaista käytäntöä, joka tämän indikaattorin* mukaan madaltaisi kulttuurin osallistumisen kynnystä.

*indikaattori ilmaisee onko kunnalla jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa). 0 pistettä: Ei / ei tietoa. 100 pistettä: Kyllä.

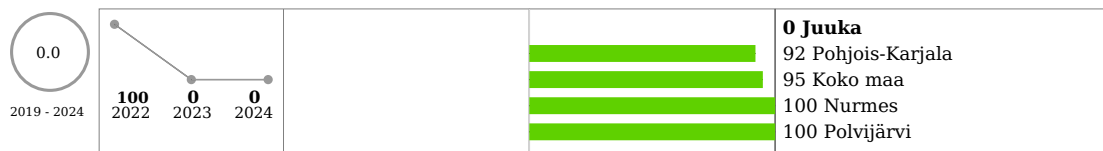
Juuan kulttuuripalvelut on vuoden 2023 aikana järjestänyt yhteensä 65 erilaista kulttuuritapahtumaa, joista suurin osa oli maksuttomia. Kulttuuritapahtumista pääsymaksullisia oli 11. Seitsemässä kulttuuritapahtumassa lipun hinta oli 10 euroa ja neljässä tapahtumassa enemmän kuin 10 euroa. Runsaan ja edullisen tapahtumatarjonnan voi itsessään ajatella alentavan kulttuuriin osallistumisen kynnystä. Aiempina vuosina kulttuuritapahtumia järjestettiin seuraavasti: vuosi 2022: 59, vuosi 2021: 82, vuosi 2020: 49.

Hyvinvointikertomus hyväksytty valtuustossa, % tiedot toimittaneista alueen kunnista

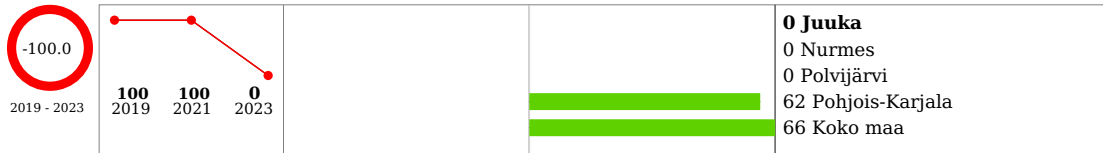
Hyvinvointikertomus on kunnan lakisääteinen asiakirja, mikä kunnanvaltuuston tulee hyväksyä. Juuassa on haettu normaalia valtuustokausittaista rytmiä ja vuonna 2023 kunnanvaltuusto hyväksyi hyvinvointikertomuksen vuosilta 2017-2023.

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Juuan kunnan hallintosäännön uudistamisen yhteydessä Juuan kuntaan on nimetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä koordinoiva viranhaltija elokuussa 2023. Työpanos ei näy vielä alkuvuonna 2023 kerätyissä TEA-viisari tiedoissa.

Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle, % tiedot toimittaneista alueen kunnista

Vuoden 2023 TEA-tiedonkeruun mukaan Juuan kunta ei ole vastannut ilmoittaneensa väestöryhmien välisten terveyserojen* raportoinnista valtuustolle. Loppuvuodesta terveyseroista on raportoitu, mutta TEA-viisararin tieto on kerätty aiemmin.

*väestöryhmien välisiä terveyseroja ovat esimerkiksi sosioekonominen asema, koulutus tai sukupuoli.

Juukalaisten koulutusasteet vuoden 2022 lopussa jakautuivat Juuassa seuraavasti:

Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä 66,2 %

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneestä väestöstä 17,5 %

Lähde: Tilastokeskus, kuntien avainluvut https://stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html?utm_source=chatgpt.com#?year=2023&active1=KU176&active2=KU607

Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu

Juuan kunnan työkyvyttömyysindeksi* (ikävakioitu) on vuonna 2022 ollut 156.6 ja on näin ollen korkeimmalla tasolla suhteessa verrokkeihin.

*työkyvyttömyysindeksi kuvaa kuntien ja alueiden työikäisen väestön työkyvyttömyyttä suhteessa koko maan tasoon. Indeksissä on otettu huomioon kolme eri ryhmää:

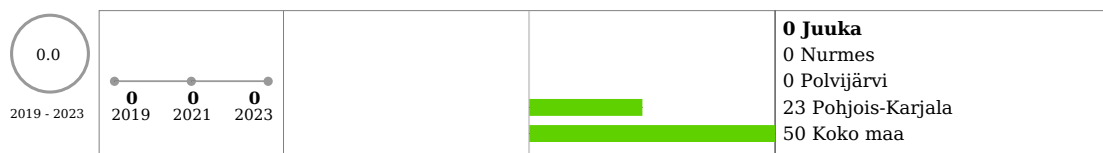
-Työkyvyttömyyseläkkeen saajat joulukuussa (ETK: Suomen Työeläkkeen saajat-tilasto).

-Vähintään 3 kuukauden pituisella sairauspäiväraahajaksolla olleet vuoden aikana (Kela: Tilasto sairauspäivärahoista).

-Ammatillisen kuntoutuspäätöksen saaneet vuoden aikana (Kela: Tilasto Kelan kuntoutuksesta).

Ikävakioitu indeksi kuvaa sitä osaa alueiden välisistä eroista, joka ei johdu ikärakenteiden erilaisuudesta. Ikävakioimaton indeksi puolestaan heijastaa paremmin alueen työkyvyttömyyden yleisyyttä ja esimerkiksi sen aiheuttamaa palvelujen tarvetta verrattuna koko maan tasoon.

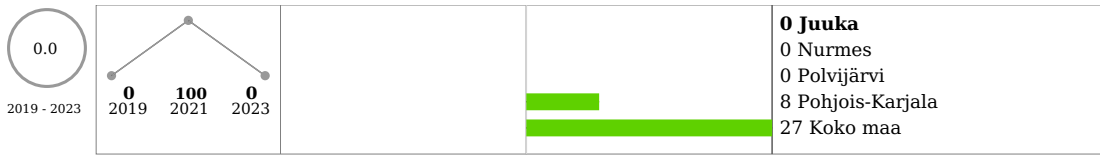
Ennakoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, %

Ennakoarvioinnin käyttö (EVA) kunnan toiminnassa on vielä alkuvaiheessa, kuten myös verrokeilla.

*päätös ennakoarvioinnin (EVA) käytöstä kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavien päätösten valmistelussa (esim. sukupuolivaikutukset, lapsivaikutukset, sosiaaliset vaikutukset, eri väestöryhmiin kohdistuvat vaikutukset, vaikutukset alueellisiin eroihin).

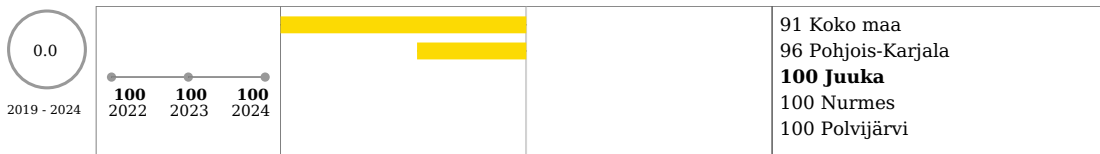
Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, %

Juuan kunta ei ole asettanut tavoitteita ja toimenpiteitä ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, myös verrokikunnilla on sama tilanne. Juuan kunnassa ikääntyneen on kuitenkin mahdollista saada liikuntaneuvonnan ohessa elintapaohjausta terveellisiin elintapoihin. Juuan kunnassa pääasiassa kolmas sektori on järjestänyt useita tilaisuuksia, jossa terveellisten elintapojen merkitystä on käyty läpi. Hyvinvointialue oli käynnistämässä aivoterveyttä tukevaa Finger-ryhmää yhteistyössä kunnan liikuntapalvelujen kanssa, mutta ryhmään ei saatu riittävästi osallistujia.

Hyvä ravitsemustila on ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edellytys, sillä se pitää yllä toimintakykyä, ehkäisee sairauksia tai lykkää niitä ja nopeuttaa sairauksista toipumista. Hyvä ravitsemustila myös parantaa ikääntyneen kotona asumisen mahdollisuuksia. Ikääntyneet ovat muuta väestöä alttiimpia vajaaravitsemukselle, joka aiheuttaa inhimillistä kärsimystä sekä mittavia lisäkustannuksia yhteiskunnalle ja terveydenhuollolle. Vastuu ikääntyneiden hyvän ravitsemuksen toteutumisesta jakautuu sekä alueille että kunnille. Vanhuspalvelulaki velvoittaa kuntia tarjoamaan ikääntyneille terveysneuvontaa ja huolehtimaan, että kunnassa on riittävästi ravitsemuksen erityisasiantuntijuutta. Alueet puolestaan vastaavat ikääntyneiden ravitsemuksesta osana ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalvituia.

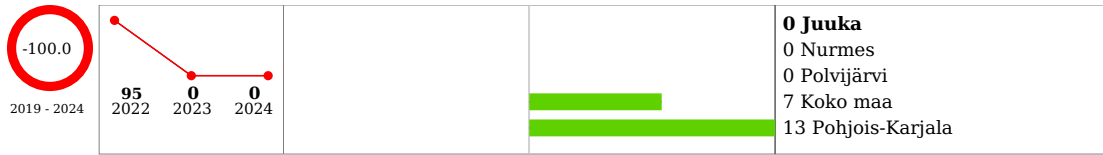
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

Juuan kunnassa koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty vuosittain.

*indikaattorilla seurataan, että kunta tarkastaa koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin kolmen vuoden välein. Tarkastus todennetaan tarkastusraportilla.

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Juuan kunnan koulussa on vielä kehittämistä siinä, että valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuosituksia voidaan täysimääräisesti toteuttaa. Vuoden 2024 alussa Juuan kunnan koulussa kuitenkin siirryttiin tarjoamaan ravitsemussuositusten mukaista ruokaa (rasvattomat maitotuotteet ja margariini). Syksyllä 2024 lukujärjestysuunnittelussa kiinnitettiin huomiota ruokailun ajankohtiin.

*indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa noudatetaan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä (esimerkiksi ruokailujen alkamisajat, ruokailujen kestot).

Kouluruokailusuosituksen noudattamisen toteutumista tarkasteltiin osana vuoden 2023 laadunvarmistusprosessia. Tiedonkeruussa selvitettiin kouluruokailusuosituksen (Syödään ja opitaan yhdessä 2017) toteutumista alla olevalla kysymyksellä: Onko koulussa noudatettu kouluruokailusuositusta (Syödään ja opitaan yhdessä 2017) koululounaan ja välipalojen järjestämisessä? "Kyllä"/"Ei"/ "Ei tietoa". Suosituksessa painotetaan monenlaisia asioita ruokailujärjestelyistä osallisuuteen sekä seurantaan ja arviointiin. Koulujen vastauksia tarkasteltiin em. kysymykseen suhteessa ensimmäisen lounaan järjestämisajankohtaa ja lounaan syömiseen varatun ajan pituutta käsitteleviin vastauksiin. Suosituksen mukaan sopiva aika lounaan syömiselle on noin kello 11-12. Vähimmäisaika ateriointiin on 30 minuuttia. Jos kysymykseen suosituksen noudattamisesta oli vastattu "Kyllä" ja ensimmäinen lounas tarjottiin noin kello 10.45 tai myöhemmin ja ruokailuun oli varattu aikaa yli 25 minuuttia, katsottiin suosituksen toteutuvan. Muussa tapauksessa koulun vastaus kysymykseen ei täyttänyt Kyllä-vastauksen kriteereitä. Edellä kuvatut tiedot lähetettiin kouluille tiedoksi ja mahdollisia tarkennuksia varten. Koulujen tarkennusten ja täydennysten jälkeen yhteensä 1099 koulun vastaus muuttui Ruokailusuosituksen noudattaminen -kysymykseen ja/tai kysymykseen aterioimisen vähimmäisajasta tai koululounaan tarjoamisen ajankohdasta.

Nuorisotoimen palvelut

Juuan kunnassa nuorisotyötä on tarjolla monipuolisesti. Nuorisotyöntekijät työskentelevät koululla, nuorisotilalla sekä erilaisissa tapahtumissa ja leireillä. Nuorisotyötä on tarjolla myös jalkautuvassa- sekä etsivän nuorisotyön muodossa.

Liikuntatoimen palvelut

Juuan kunnassa kunnan liikuntapaikkojen ylläpidosta vastaa Juuan kunnan kuntarakennepalvelujen palvelualue. Juuan kunnan liikuntapalvelut huolehtivat liikuntapalvelujen tarjoamisesta pääasiassa muun harrastus- ja seuratoiminnan ulkopuolelle jäävien- tai terveyden kannalta liian vähän liikkuvien osalta. Juuan kunnan liikuntapalvelut tarjoaa asukkailleen lisäksi laadukasta ja maksutonta elintapaohjauksellista liikuntaneuvontaa.

Lipas-liikuntapaikkapalveluun Juuan kunnan alueelta on ilmoitettu yhteensä 80 erilaista liikunta-aktiiviteettia mahdollistavaa liikuntapaikkaa. Nurmeksessa paikkoja on ilmoitettu 128 ja Polvijärveltä 41. Lipas tietokantaan ilmoitetut liikuntapaikat ovat listaus eri toimijoiden ilmoittamista liikuntapaikoista.

Itsearviointi kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä ja sen rakenteiden vahvuudesta

Juuan kunnassa ehkäisevän päihdetyön toimielimenä toimii hyvinvointilautakunta ja ehkäisevän päihdetyön koordinoijana hyvinvointipäällikkö. Ehkäisevän päihdetyön työryhmänä on menneellä valtuustokaudella toiminut Juuan kunnan lasten- ja nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, mutta syksyllä 2024 ehkäisevän päihdetyön työryhmän muodostaa kuntaan nimetty laajennettu hyvinvointityöryhmä.

Ehkäisevän päihdetyön yhteisesti kirjatut käytännöt vaativat Juuassa vielä aktiivista kehittämistä esimerkiksi peruskoulussa. Tässä indikaattorissa ilmaistaan prosenttiosuus kouluista, joissa on yhteisesti sovittu kirjattu käytäntö tai toimintaohje päihteiden käytön ehkäisemisestä sekä oppilaiden ja henkilökunnan tupakkatuotteiden

käyttöön puuttumiseksi koulun alueella.

Ehkäisevää päihdetyötä yhteisesti kirjattujen käytäntöjen mukaisesti toteuttavat peruskoulut, % peruskouluista vuonna 2021 / 2023:

Koko maa 71 / 68

Pohjois-Karjala 65 / 59

Juuka 0 / 0

Nurmes 33 / 67

Polvijärvi 100 / 100

Vapaa-ajan nuorisotoiminnassa on käytössä päihdetoimintamalli. Juuan kunnan työyhteisölle on olemassa erillinen päihdeohjelma, mikä päivitetään tulevan valtuustokauden aikana.

Juuan kunnassa ehkäisevä päihdetyö pyritään juurruttamaan monialaisesti normaaliin arkeen ja toimintatapoihin tulevalla valtuustokaudella.

Itsearviointi kunnan elinvoiman edistämisestä

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Pohjois-Karjalan kunnissa vaihtelee vuoden 2024 lopussa on 8,5-19 % välillä. Juuassa työttömiä työnhakijoita oli 19 %, Nurmeksessa 14 % ja Polvijärvellä 12,4 %. Vähiten työttömiä työnhakijoita oli Kontiolahdella, jossa työttömiä työnhakijoita oli 8,5 %.

Lähde: <https://www.temtyollisyyskatsaus.fi/graph/tkat/tkat.aspx?ely=10#>

Itsearviointi kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja hyödyntämisestä

Itsearvioinnissa kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja hyödyntämisestä tulee arvioida seuraavia:

Voimavarat

-Työskentelyyn on lähdetty maakunnallisen hyte-ohjelman pohjalta ja siihen on osallistettu kaikki kunnan johtoryhmän, laajennetun johtoryhmän sekä laajennetun hyvinvointityöryhmän kautta kaikki kunnan hallinnonalat, vaikuttamistoimielimet sekä kolmas sektori. Hyvinvoinikertomus- ja suunnitelmatyöhön liittyen on pidetty kaikille kuntalaisille avoin työpajatyypinen tilaisuus kohtaamispaikka Ellinkulmalla sekä aiheesta on käyty keskustelua järjestöilloissa. Hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman valmistelusta ja koordinoinnista on vastannut hyvinvointipäällikkö.

Valmisteluaikataulu

-Juuan kunnan hyvinvointikertomusta on koostettu kesän ja syksyn 2024 aikana. Hyvinvointisuunnitelma on työstetty syksyn 2024 aikana.

Raportointi

-Työn etenemisestä on tehty juttu paikallislehteen. Tuloksista raportoidaan asukkaille mahdollisesti paikallislehden ja sosiaalisen median kautta. Hyvinvointityötä esitellään myös erilaisissa kohtaamistilaisuuksissa.

Käsittely- ja hyväksymisprosessi

-Hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman osalta asioita on käsitelty eri kokoonpanoissa. Keskusteluja kommentointi mahdollisuuksineen on käyty kunnan johtoryhmässä, vaikuttamistoimielimissä sekä erilaisissa vapaissa keskustelutilaisuuksissa. Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on käsitelty hyvinvointilautakunnassa, kunnanhallituksessa ja lopuksi kunnanvaltuustossa.

Yhteys kuntastrategiaan:

-Kuntastarategia ja hyvinvointisuunnitelma eivät ole kulkeneet samassa tahdissa. Tällä hetkellä kuntastrategia

on voimassa vuosille 2022-2026 ja olemassa olevaa kuntastrategiaa on hyödynnetty hyvinvointisuunnitelman viitekehystenä. Kuntastrategian painopistealueita ovat elinvoiman kehittäminen, hyvinvoinnin edistäminen, osallisuuden ja viestimisen vahvistaminen sekä vastuullisuuden korostaminen ja osaava omistajaohjaus.

Yhteys hyte-toimintasuunnitteluun sekä taloussuunnitteluun:

-Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet otetaan huomioon tulevan valtuustokauden hyte-toiminnan suunnitteluun sitomalla painopisteitä ja tavoitteita talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin.

Yhteys yhdyspintapalvelujen kehittämiseen:

-Maakunnallisella hyvinvointisuunnitelmalla on vahva yhteys yhdyspintapalvelujen kehittämiseen ja yhteisen tavoitteen myötä eri toimijat työskentelevät saman suuntaisesti.

Itsearviointi kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työn rakenteesta, resursseista ja prosessista

Itsearvioinnissa kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen työn rakenteesta, resursseista ja prosessista tulee arvioida seuraavia:

Hyvinvointikoordinaattorin resurssit

-Juuan kunnassa on hyvinvointipäällikön- ja hyvinvointijohtajan virat. Hyvinvointipäällikkö hoitaa tyypillisiä hyvinvointikoordinaattoreille tyypillisiä hyte-työn tehtäviä, koordinoi hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyötä, toimii ehkäisevän päihdetyön koordinaattorina, järjestöyhdyshenkilönä, vaikuttamistoimielinten vastuuhenkilönä sekä liikunta- ja nuorisopalvelujen päällikkönä. Hyvinvointijohtaja vastaa koko hyvinvoinnin palvelualueen tuloksellisesta toiminnasta ja vastaa siitä, että hyvinvointipäällikön resurssit hyvinvointia koordinoiviin tehtäviin ovat riittävät.

Hyvinvoinnin johtamisen resurssit

-Hyvinvointilautakunta toimii hallintosäännön mukaisissa tehtävissä päättävänä tahona

-Kunnan johtoryhmä toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahona. Kunnan johtoryhmään kuuluvat kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, hallintojohtaja, talouspäällikkö ja elinvoimavastaava.

-Kunnassa toimii lisäksi monialainen laajennettu hyvinvointityöryhmä. Ryhmässä käsitellään ajankohtaisia hyte-asioita ja suunnitellaan vaikuttavia monialaisia hyte-työtä tukevia toimenpiteitä. Laajennettu hyvinvointityöryhmä voi tuoda hyte-työhön liittyviä esityksiä johtoryhmän käsittelyyn. Laajennettu hyvinvointityöryhmä toimii hyvänä alustana myös maakunnallisesti toimivalle alueelliselle kumppanuusryhmälle.

Eri ohjelmien yhteys hyvinvointiin

-Kunnassa on useita eri ohjelmia (osa lakisääteisiä ja osa vapaaehtoisia). Kunnan hyvinvointisuunnittelussa pyritään huomioimaan muut hyvinvointia tukevat lakisääteiset ja vapaaehtoiset suunnitelmat siten, että suunnitelmat muodostavat yhdenmukaisen kokonaisuuden. Yhteisen rytmityksen hakeminen on vielä kesken.

Itsearviointi kunnan yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden edistämisestä

Juuan kunnan tasa-arvo-ohjelma on valmisteltu yhteistyössä hallintojohtajan, työsuojeluvaltuutettujen ja pääluottamusmiesten kanssa. Tasa-arvo ohjelmaa valmisteltaessa on kuultu käyttäjiä palveluista sekä niiden kehittämisestä. Tasa-arvon tilaa on arvioidaan aina tasa-arvo ohjelman päivityksen yhteydessä.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten opetustunnit / vuosi

Vipunen-tietojärjestelmän mukaan vapaana sivistystyönä järjestetyssä koulutuksessa annetut opetustunnit ja opiskelijat yhteensä (bruttomäärä opiskelijoita tarkoittaa kaikkien kurssien opiskelijoiden määrää, kun taas nettomäärä ilmaisee kansalaisopiston opiskelijamäärän siten, että yksi asiakas lasketaan lukuun vain kerran, vaikka asiakas osallistuisi useammalle kurssille):

Vuonna 2021:

Juuka 3099 opetustuntia, 1005 opiskelijaa (brutto) 553 opiskelijaa (netto)

Nurmes 3035 opetustuntia, 1730 opiskelijaa (brutto) 1009 (netto)

Vuonna 2020:

Juuka 4057 opetustuntia, 1654 opiskelijaa (brutto) 702 (netto)

Nurmes 4208 opetustuntia, 2936 opiskelijaa (brutto) 1317 (netto)

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA - Yhteenveto

Kuten jo aiemmin on havaittu, Juuan kunnan asukasmäärä vähenee ja ikärakenne muuttuu. Tulevaisuudessa lasten- ja nuorten määrä laskee ja ikääntyneiden määrä kasvaa. Kunnan on huomioitava asukasrakenteen muutos jo ennakoivasti. Asukasmäärän väheneminen ja eri-ikäisten määrän epätasainen suhde aiheuttaa väestön huoltosuhteelle haasteita. Korkea työttömyys taas vaikuttaa taloudelliseen huoltosuhteeseen.

Väestön huoltosuhde jatkaa samanaikaisesti kasvua. Väestön huoltosuhteella kuvataan sitä, montako lasta ja ikääntynyttä on sataa työkäistä kohden. Väestön huoltosuhteella kuvataan siis lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työkäisen väestön määrään, mutta työllisyyttä ei tässä mittarissa huomioida. Huoltosuhde ei kerro myöskään suoraan väestörakenteesta, koska toisaalla määrää nostaa suuri lapsimäärä ja toisaalla suuri ikääntyneiden määrä. Väestön huoltosuhde kasvaa koko maassa ja aluekohtaiset erot ovat suuria. Vuonna 2023 Juuan kunnassa huoltosuhde oli 96, Nurmeksessa 97, Polvijärvellä 99,6. Pohjois-Karjalassa huoltosuhde oli 71,3 ja koko maassa oli 62,3.

Taloudellisella huoltosuhteella verrataan työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrää työllisten määrään. Taloudellinen huoltosuhde toimii alueen taloutta kuvaavana indikaattorina, jossa ei-tuotannollisessa toiminnassa olevan väestön määrä suhteutetaan tuotannollisessa toiminnassa olevan väestön määrään. Juuan taloudellinen huoltosuhde vuonna 2022 oli 214,5, Nurmeksessa 189,6, Polvijärvellä 192,6. Pohjois-Karjalassa taloudellinen huoltosuhde oli 163 ja koko maassa lukema oli 129,6.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Yhteenveto

Indikaattorit, pienet lapset ja perheet

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 2 - 6-vuotiailla

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys 2-6-vuotiailla juukalaisilla on 17,2 % vuonna 2023. Ylipainoisten pienten lasten osuus on siis laskevassa suunnassa pitkällä aikavälillä tarkasteltuna. Ylipainoisten lasten osuuden määrä voi näyttää eri vuosina kovinkin vaihtelevalta niissä kunnissa, joissa lapsia on vähän.

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Ahtaasti asuvia* juukalaisia lapsiasuntokuntia on 39,5 % lapsiasuntokunnista. Ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien määrä on nousussa.

*ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuus prosentteina kaikista lapsiasuntokunnista. Lapsiasuntokunta on asuntokunta, jossa on vähintään yksi alle 18-vuotias henkilö. Asunto on ahtaasti asuttu, jos siinä asuu enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohti, kun keittiötä ei lasketa huoneluokkaan (määritelmä vuodesta 1990 lähtien).

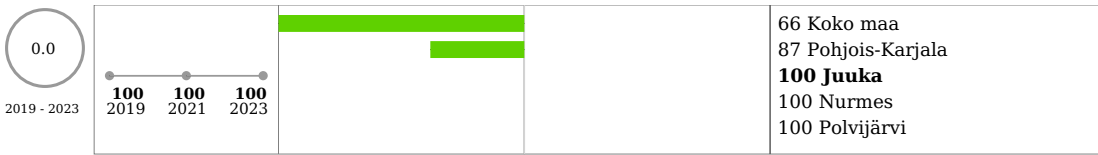
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti* saaneita lapsiperheitä on juuassa 1,7 % juuan lapsiperheistä. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden lapsiperheiden määrä on viime vuosina pienessä nousussa, mutta valtuustokausittainen suunta on ollut parempaan, eli toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita perheitä on pidemmän aikavälin seurannassa ollut vähemmän.

*pitkäaikaisesti, eli vähintään 10 kuukautena perustoimeentulotukea ja/tai täydentävää toimeentulotukea ja/tai ehkäisevää toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden osuuden koko väestön lapsiperheistä.

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

Juuan kunnassa laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä koulussa. Tämä toteutuu Juuassa ongelmitta kuten myös verrokkikunnissa Nurmeksessa ja Polvijärvellä.

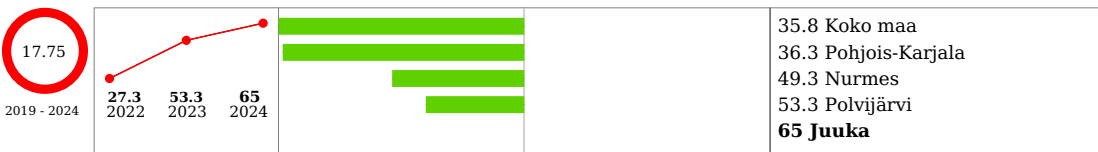
Tämän vastauksen tiedot kerätään terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa -tiedonkeruun (THL) avulla.

Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset, % 1 - 6-vuotiaista (sis. kunnalliset ja yksityiset varhaiskasvatustoimijat)

Juuassa varhaiskasvatukseen osallistui vuoden 2023 aikana 84 lasta ikäryhmästä 1-6 vuotiaat. Juuassa 1-6 vuotiaita on yhteensä 134, jolloin varhaiskasvatukseen osallistui 61 % ikäryhmän lapsista. Nurmeksessa varhaiskasvatukseen osallistui 270 ja Polvijärvellä 135 lasta.

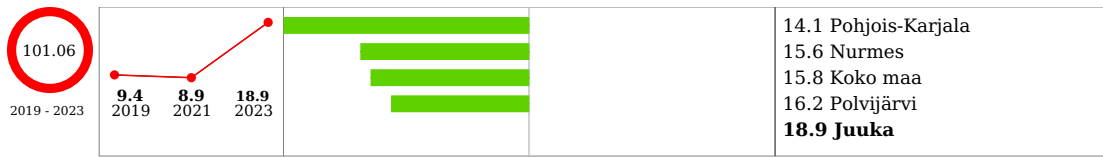
Indikaattorit, alakouluikäiset

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Juukalaisista 5. luokan oppilaista 65 %:lla on MOVE-mittausten mukaan heikko fyysinen toimintakyky. Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien määrä on erittäin nopeassa nousussa, mutta voimakas vaihtelu tilastossa voi osittain selittyä lasten vähäisellä määrällä. Juuassa tilanne on kuitenkin verrokkeihin nähden huono.

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

Juukalaisista 4. ja 5. luokan oppilaista vanhempien- tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa on vuonna 2023 kokenut 18,9 % lapsista. Määrä on huolestuttavasti nousussa ja korkein verrokkeihin nähden.

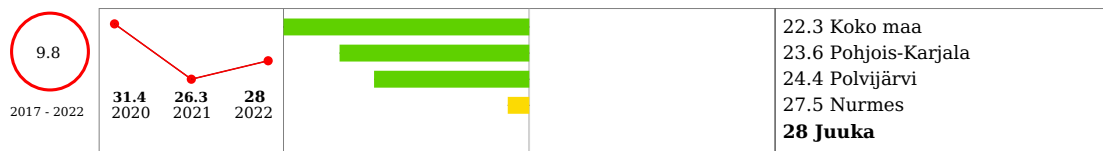
*indikaattori tuottaa tietoa niiden peruskoulun 4. ja 5. luokan oppilaiden osuudesta (%), jotka ovat kokeneet vanhempien tai muun huoltajien aikuisen fyysistä väkivaltaa vuoden aikana. Indikaattori perustuu kysymykseen: "Onko vanhempasi tehnyt sinulle seuraavia asioita viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?". Kysymyksen osiot: 1) tarttunut sinuun niin, että sinuun sattui, 2) töninyt tai ravistellut sinua vihaisesti, 3) tukistanut sinua, 4) läimäyttänyt sinua, 5) lyönyt sinua nyrkillä tai esineellä, 6) potkaissut sinua, 7) satuttanut sinua muuten fyysisesti. Vastausvaihtoehdot: 1) ei, 2) 1-2 kertaa, 3) 3 kertaa tai useammin, 4) on tehnyt, mutta en muista montako kertaa. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 2, 3 tai 4 vähintään yhteen kysymyksen osioon.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

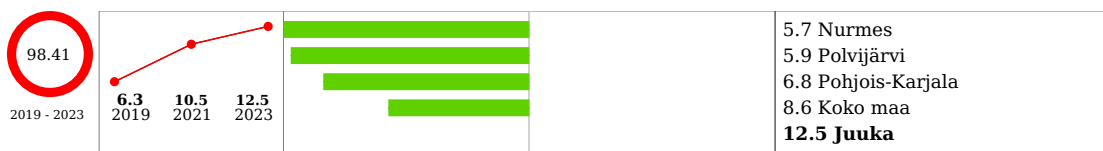
Juukalaisista 4. ja 5. luokkalisista terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokee viimeisimmässä mittauksessa 10,7 % vastaajista. Määrä on lyhyellä aikavälillä ollut laskussa, eli entistä useampi on kokenut terveydentilansa paremmaksi kuin aiemmassa tiedonkeruussa. Pidemmässä seurannassa suunta on kuitenkin ollut huonompaan.

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla

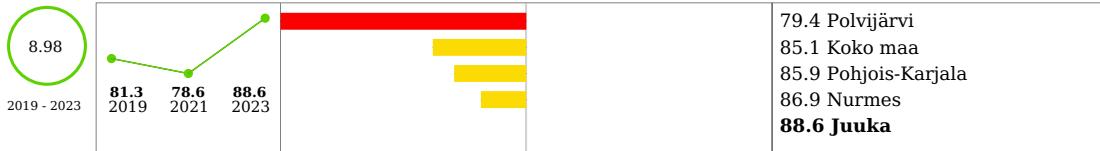
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys 7-12-vuotiailla juukalaisilla on 28,3 % vuonna 2022. Ylipainoisten lasten osuus on laskun jälkeen nousussa. Pieni lapsimäärä voi osaltaan selittää voimakasta vuosittaista vaihtelua.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Juukalaisista 4. ja 5. luokan oppilaista koulukiusattuna vähintään kerran viikossa on vuonna 2023 ollut 12,5 % oppilaista. Koulukiusaamisen määrä tässä ikäryhmässä on nousussa ja on huomattavasti korkeampaa kun verrokikunnissa. Myös valtuustokauden aikainen seuranta osoittaa, että muutos on pitkässäkin seurannassa mennyt huonompaan suuntaan.

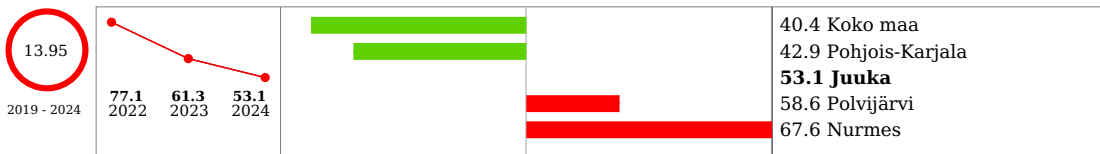
Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Juukalaisista 4. ja 5. luokan oppilaista entistä useampi on ollut tyytyväinen elämäänsä vuonna 2023. 88,6 % kokee tyytyväisyyttä elämään, mikä on korkea taso verrokeihin nähden ja myös valtuustokautta tarkasteltuna suunta on positiivinen.

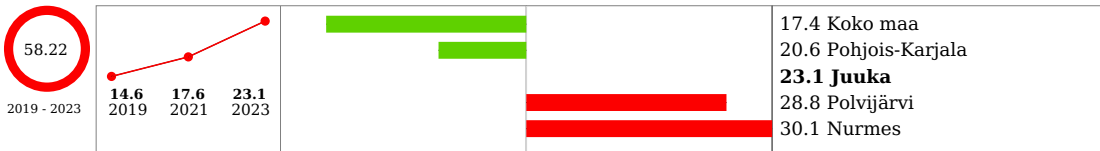
Indikaattorit, yläkouluikäiset

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

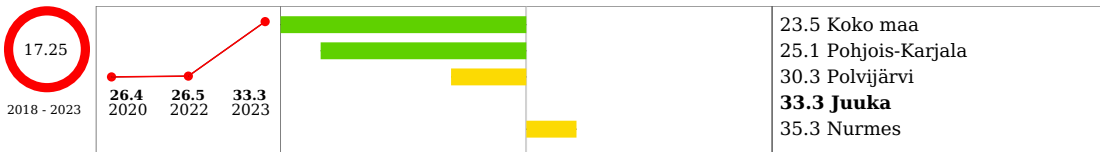
Juukalaisista 8. luokan oppilaista 53,1 %:lla on MOVE-mittausten mukaan heikko fyysinen toimintakyky vuonna 2024. Heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien määrä on ollut vuonna 2022 kovassa nousussa ja vuonna 2023 jälleen laskussa, voimakas vaihtelu tilastossa voi selittyä lasten vähäisellä määrällä. Valtuustokausittaisessa seurannassa suunta on kuitenkin huonompaan.

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Juukalaisten ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys 8. ja 9. luokkalaisilla on 23,1 % vuonna 2023. Ylipainoisten määrä on verrokkeihin nähden keskitasolla.

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla

Juukalaisten ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys 13-16-vuotiailla on 33,3 % vuonna 2023. Verrokkikuntiin nähden Juuan lukema on keskitasossa, mutta koko maan osalta Pohjois-Karjalassa ylipainoa ja lihavuutta on koko maan lukemia enemmän ja valtuustokausittainen suuntaus on kehittynyt negatiivisesti.

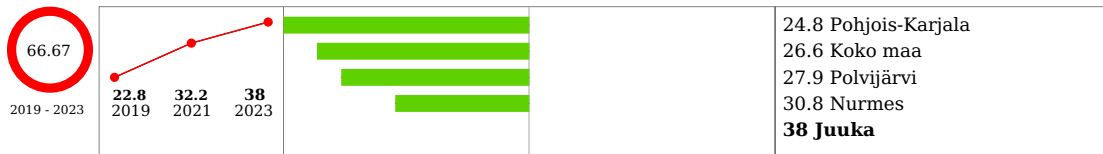
Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Juukalaisista 8. ja 9. luokkalaisista 28,8 % ilmoittaa vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä, ettei syö maksutonta koululounasta päivittäin. Koululounas jää tulosten mukaan huomattavasti useammin syömättä Nurmeksessa.

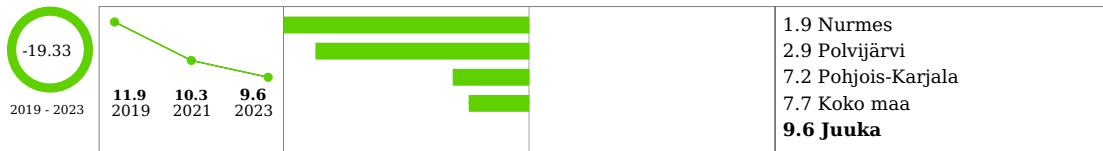
Juuan kunta on saanut "parasta kouluruokaa" diplomien ja onkin todennäköistä, että koululounaan syömättä jättämisen syyt voivat olla muualla kun itse kouluruuan laadussa. Syyt siihen, miksi yläkoululaiset jättävät koululounasta syömättä voivat olla esimerkiksi haasteet kehonkuvassa, omat dietit/haasteet, kouluruuan arvostuksen puute, muut välipalat tai eväät, kiusaaminen tai kavereiden painostus.

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Juukalaisista 8. ja 9. luokan oppilaista entistä useampi kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Vuonna 2023 jopa 38 % vastaajista koki haasteita terveydentilassa, mikä on korkea tulos myös verrokkeihin nähden.

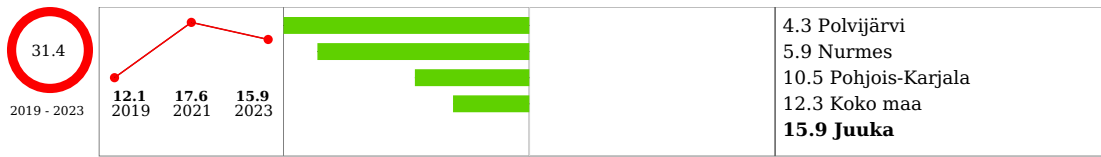
Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Juukalaisilla 8. ja 9. luokan oppilailla 9,6 %:lla havaitaan huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan. Juuassa lukema on verrokkeja korkeammalla, mutta suunta valtuustokautta tarkastellen on parempaan päin.

*tämä indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta, joiden päihteiden käyttö herättää huolta. Indikaattori perustuu neljään osioon: 1) Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavukkeita, 2) Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, 3) Kokeillut vähintään kaksi kertaa kannabista, 4) Pelaa rahapelejä viikoittain. Tarkastelussa ovat vastaajat, joilla toteutuu vähintään kaksi edellä mainituista.

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Juukalaisista 8. ja 9. luokan oppilaista vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa on vuonna 2023 vastannut kokevansa 15,9 %. Määrä on viimeisimmässä mittauksissa pienesti laskussa, mutta korkein verrokkeihin nähden sekä negatiivinen valtuustokautta tarkastellen.

*indikaattori tuottaa tietoa niiden peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaiden osuudesta (%), jotka ovat kokeneet vanhempien tai muun huoltajien aikuisen fyysistä väkivaltaa vuoden aikana. Indikaattori perustuu kysymykseen: "Onko vanhempasi tehnyt sinulle seuraavia asioita viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana?". Kysymyksen osiot: 1) tarttunut sinuun niin, että sinuun sattui, 2) töninyt tai ravistellut sinua vihasesti, 3) tukistanut sinua, 4) läimäyttänyt sinua, 5) lyönyt sinua nyrkillä tai esineellä, 6) potkaissut sinua, 7) satuttanut sinua muuten fyysisesti. Vastausvaihtoehdot: 1) ei, 2) 1-2 kertaa, 3) 3 kertaa tai useammin, 4) on tehnyt, mutta en muista montako kertaa. Tarkastelussa ovat vastaajat, jotka ovat ilmoittaneet vaihtoehdon 2, 3 tai 4 vähintään yhteen kysymyksen osioon. Osuus lasketaan vähintään yhteen kysymyksen osioon vastanneista. Vanhemmilla tarkoitettiin kysymyksessä esimerkiksi äitiä tai äitipuolta, isää tai isäpuolta, adoptiovanhempia, sijaisperheen vanhempia tai lastensuojelulaitoksen ohjaajia.

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Juukalaisista 8. ja 9. luokkalaisista vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana on kokenut 15,7 %. Verrokkeihin nähden tulos on matalaa tasoa.

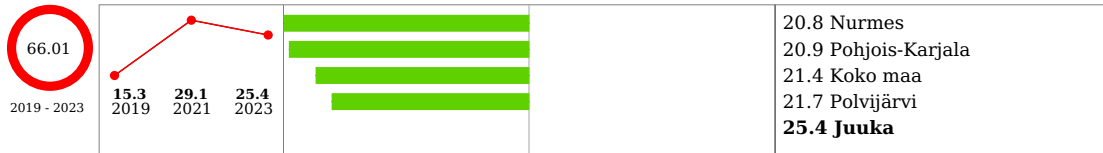
*indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jotka ovat kokeneet vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana. Indikaattori perustuu kysymykseen: alla on esitetty joitain väittämiä tunteista ja ajatuksista. Valitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa kokemuksiasi viimeisen kahden viikon aikana. 1) Väittämä toiveikkuuden tunteesta, 2) väittämä hyödyllisyyden tunteesta, 3) väittämä rentoutuneisuuden tunteesta, 4) väittämä ongelmien käsittelystä, 5) väittämä ajattelun selkeydestä, 6) väittämä läheisyyden tunteesta ja 7) väittämä kyvystä tehdä päätöksiä. Vastausvaihtoehdot: 1) ei koskaan (1 piste), 2) harvoin (2 pistettä), 3) silloin tällöin (3 pistettä), 4) usein (4 pistettä) ja 5) koko ajan (5 pistettä). Pistemäärästä lasketaan keskiarvo, ja indikaattorissa ovat mukana vähintään neljä pistettä saaneet vastaajat. Vastaja on täytynyt vastata kaikkiin osioihin. Indikaattori perustuu positiivista mielenterveyttä mittaavaan SWEMWBS-mittariin (Short Warwick Edinburgh Mental Wellbeing Scale © NHS Health Scotland, University of Warwick and University of Edinburgh, 2008, kaikki oikeudet pidätetty).

Oppilaitoksen fyysiset työolot häirinneet opiskelua, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Juussa oppilaitoksen fyysiset työolot ovat häirinneet opiskelua 8. ja 9. luokan oppilaista vain 13,5 %:lla vuonna 2023. Vastauksissa on tarkasteltu mm. oppilaitoksen lämpötilaa, hajua ja melua. Tulos on verrokkeihin nähden paras ja voinee selittyä ainakin osin uudella koulurakennuksella sekä sovitulla järjestysäännöillä. Valtuustokautta tarkastellen suunta on positiiviseen päin.

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Juukalaisista 8. ja 9. luokan oppilaista kohtalaista tai vaikea ahdistuneisuutta vuonna 2023 koki 25,4 %. Juuassa ahdistuneisuus on yleisempää kuin verrokkeilla.

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

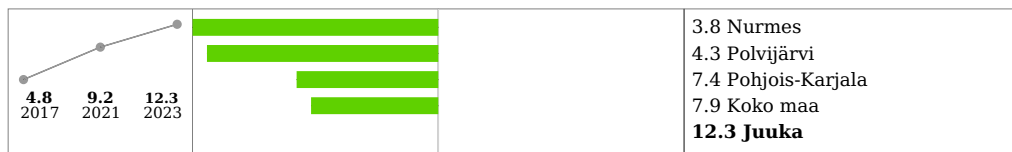
Juukalaisilla nuorilla on haasteita tyytyväisyydessä elämäänsä tällä hetkellä. Vuonna 2023 8. ja 9. luokan oppilaista hieman yli puolet (52,9 %) koki tyytyväisyyttä elämään ja suunta on laskeva. Verrokkialueilla nuoret kokevat useammin tyytyväisyyttä elämään.

Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Juukalaisilla 8. ja 9. luokan oppilailla 13,6 % on erittäin heikko osallisuuden kokemus vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä. Toisaalta tulos on aiempaan mittaukseen nähden paremmassa suunnassa ja verrokkeihin nähden positiivinen. Vaikka muutos on viimeisimpään tulokseen nähden positiivinen, on valtuustokauden suunta ollut negatiivinen.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Juuassa koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista on vuonna 2023 ollut 12,3 %. Juuassa kiusattuna tässä ikäryhmässä ollaan verrokkeihin nähden huomattavasti useammin.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Pienet lapset ja lapsiperheet: Lapsiperheiden pienituloisuus on myös huomioitava seikka, mikä voi ilmetä myös ahtaasti asuvien lapsiperheiden määrän nousemisena. Varhaiskasvatuksessa tavoitetaan hyvin juukalaisia lapsiperheitä ja näin ollen esimerkiksi ruokakasvatuksen suunnitelmallisuus on erittäin perusteltua ja ruokakasvatuksen on mahdollista olla pitkäjänteisesti vaikuttavaa.

Ala- ja yläkouluikäiset: alakouluikäisten kohdalla elintapoihin vaikuttaminen on tärkeää. Alakouluikäisten

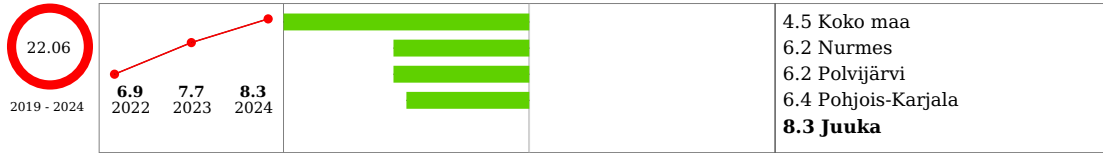
ylipaino ja heikko fyysinen kunto on huolestuttava ilmiö. Myös koulukiusaamisen ennaltaehkäisy vaatii uudenlaisia toimia. Vanhemmuuden tukeen on kiinnitettävä erityistä huomiota ja etsittävä juurisyitä siihen, miksi lapset kokevat juuassa usein huolta pitävien aikuisten taholta fyysistä väkivaltaa. Oppilaitoksen fyysiset työolot ovat Juuassa hyvät, mikä näkyy myös kouluterveyskyselyn tuloksissa. Yläkoululaiset ovat myöskin kokeneet osallisuutta aiempaa enemmän. Yläkouluikäisillä erityisesti huolestuttavina seikkoina esiin nousee positiivisen mielenterveyden vähäiset kokemukset sekä ahdistuneisuuden suuri määrä.

NUORET JA NUORET AIKUISET

Yhteenveto

Indikaattorit

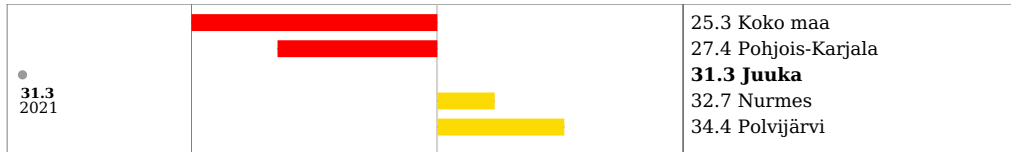
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Juussa oli vaikeasti työllistyviä 15–64-vuotiaita 7,7 % vuonna 2023. Juussa vaikeasti työllistyviä on verrokkeihin nähden prosentuaalisesti eniten.

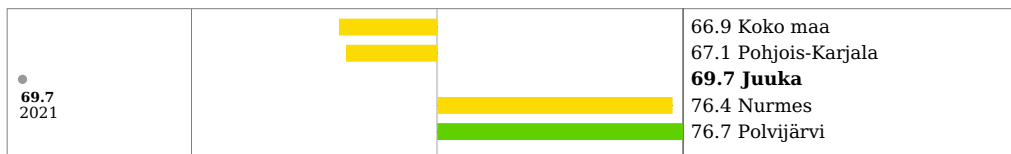
*indikaattori ilmaisee vaikeasti työllistyvien osuuden (%) 15 - 64-vuotiaasta väestöstä. Vaikeasti työllistetyt on suhteutettu vastaavanikäiseen väestöön, koska tässä ryhmässä on mukana myös henkilöitä, jotka eivät kuulu työvoimaan. Vaikeasti työllistyvien ryhmään luetaan pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömäksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet. Pitkäaikaistyöttömät sisältää vähintään vuoden yhdenjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleet. Kunta ja valtio yhdessä kustantavat 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden perustoimentulon. Kunnalla on tämän lisäksi vastuu näiden henkilöiden viimesijaisesta aktivoinnista, kuntoutuksesta ja terveydenhoidosta.

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

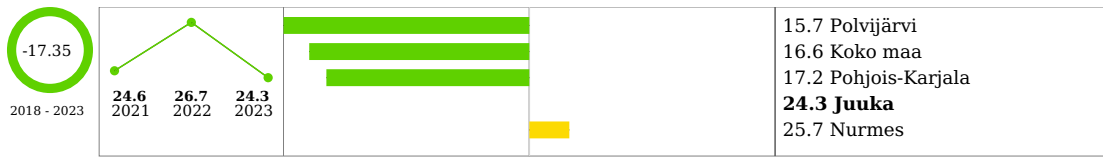
Vuonna 2021 lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 31,3 % koki vahvaa positiivista mielenterveyttä. Tulos on ollut tuolloin keskitasoa verrokkeihin nähden.

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Vuoden 2021 tiedonkeruun mukaan lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista tyytyväisiä elämäänsä oli 69,7 %, tulos oli keskitasoa verrokkeihin nähden.

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

Juussa syrjäytymisriskissä 18-24-vuotiaista on vuonna 2023 ollut 26,7 %. Luku on korkeahko verrokkeihin nähden, mutta kuitenkin pitkässä valtuustokausittaisessa seurannassa syrjäytymisriskissä olevien määrä on vähentynyt.

*indikaattori ilmaisee syrjäytymisriskissä olevien nuorten ja nuorten aikuisten osuuden ikäluokasta 15 - 24-vuotiaat. Syrjäytymisriskissä ovat nuoret, jotka eivät opiskele, työskentele tai ole varusmies- tai siviilipalveluksessa.

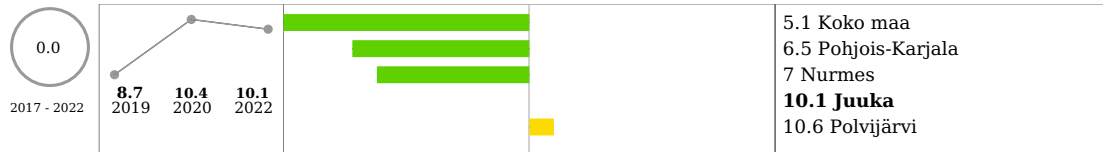
NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Nuoret ja nuoret aikuiset: juuan osalta nuorten hyvinvointiin liittyvän datan käyttöön sisältyy omia rajoituksia pienen vastaajamäärän vuoksi. Juuan kunnan lukiolaiset vastaavat kouluterveyskyselyyn ja tulokset saadaan erillisesti kuntaan, mutta tuloksia ei käsitellä avoimesti. Juussa syrjäytymisriskissä on kuitenkin yli neljännes nuorista, mikä itsessään on huolestuttava tulos.

TYÖIKÄISET

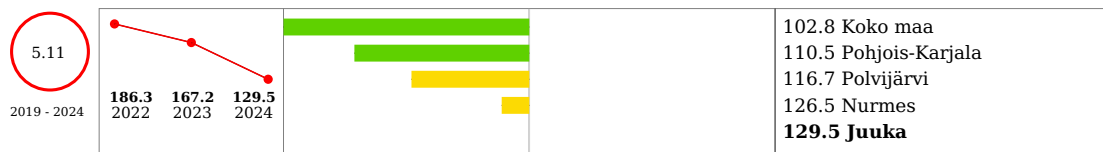
Hyvinvointi

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25 - 64-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavan ikäistä

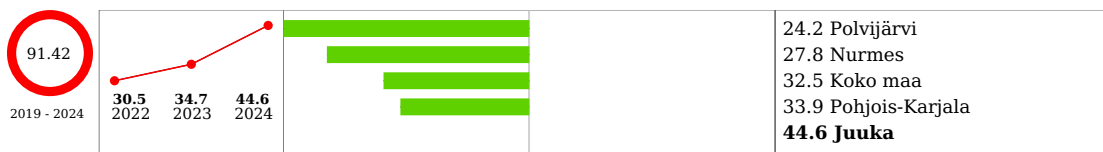
Juukalaisista vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa vuonna 2022 hoidettiin laskennallisesti 10,1 henkilöä verraten 25-64-vuotiaat potilaat/1 000 vastaavan ikäistä. Lukema on verrokkeihin nähden korkeahko.

Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

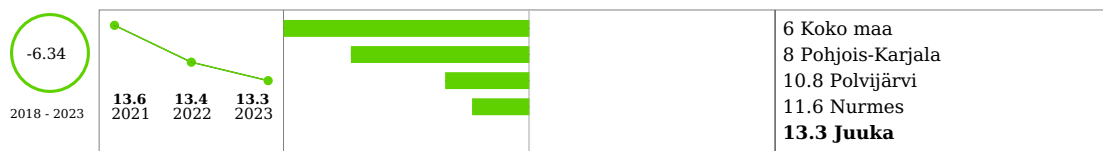
Juuassa sairauspäivärahaa saaneita 25-64-vuotiaita/1 000 vastaavan ikäistä oli 167,2 vuonna 2023. Lukema on hienoisessa laskussa, mutta korkeimmalla tasolla verrokkeihin nähden.

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

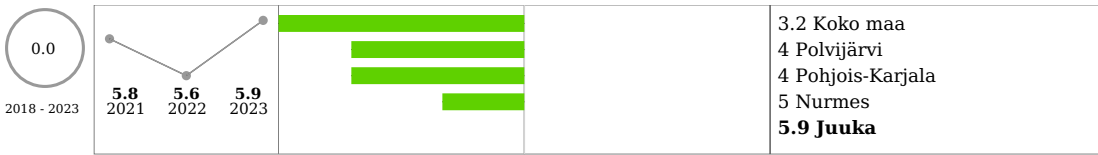
Juuassa mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneita 25-64-vuotiaita/1 000 vastaavan ikäistä oli 34,7 vuonna 2023. Lukema on tasaisessa nousussa ja korkeimmalla verrokkeihin nähden. Valtuustokauden muutos kuvautuu negatiivisena, eli pitkässäkin seurannassa entistä useampi juukalainen saa mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa.

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

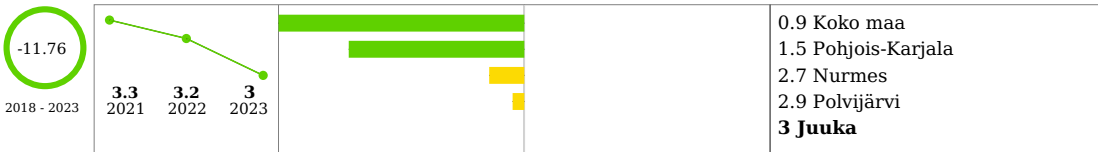
Juuassa työkyvyttömyyseläkettä 25-64-vuotiaista sai 13,3 % vastaavan ikäiseen väestöön nähden vuonna 2023. Lukema on laskussa, mutta silti korkeimmalla verrokkeihin nähden.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

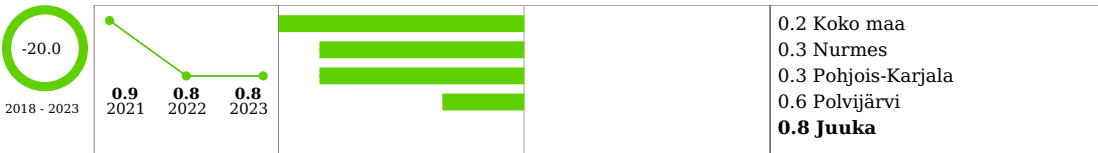
Juussa mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä sai 5,9 % 25-64-vuotiaista vuonna 2023. Lukema on viime vuosilta nousussa ja verrokkeihin nähden korkeimmalla tasolla.

Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Juussa tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä sai 3 % 16-64-vuotiaista vuonna 2023. Lukema on pienessä laskussa, mutta verrokkeihin nähden korkein.

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Juussa verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä sai 16-64-vuotiaista 0,8 % vuonna 2023. Lukema on verrokkeihin nähden korkeimmalla tasolla.

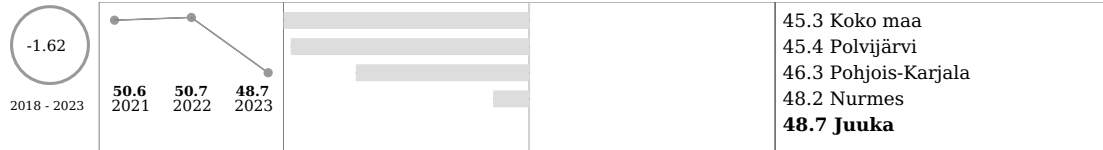
TYÖIKÄISET - Yhteenveto

Työikäiset: Juussa saadaan verrokkeihin nähden useammin sairauspäivärahaa- tai työkyvyttömyyseläkkeitä. Työikäisten terveystieteiden osalta valtakunnallista dataa saadaan Finsote-tutkimuksen myötä. Tutkimustuloksissa on havaittu, että terveystieteiden suositusten mukaan liian vähän liikkuvia 20-64-vuotiaita aikuisia on Pohjois-Karjalassa noin puolet aikuisista (vuoden 2022 mittaus). Aiemmassa mittauksessa liian vähän liikkuvia oli vieläkin enemmän, yli 60 %. Vapaa-ajalla liikuntaa harrastamattomia aikuisia on Pohjois-Karjalassa noin vajaa viidennes. Tämä tieto on otettava huomioon myös Juuan kunnan hyvinvointisuunnittelussa.

IKÄIHMISET

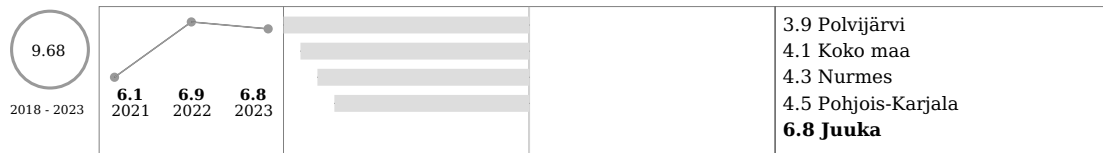
Yhteenveto

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Juussa yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä oli 48,7 % vuonna 2023. Juussa yksinasuminen tässä ikäryhmässä on yleisempää kun verrokeilla.

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Juussa omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneitä hoidettavia vuoden 2023 aikana oli 6,8 %. Juussa omaishoidettavia- ja omaishoitajia on siis verrokkeihin nähden enemmän.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Juussa kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä ovat olleet pitkän aikaa laskussa, mutta vuoden 2023 tuloksissa on pientä nousua. Vaikka yhden vuoden ajalta havaitaan nousua, on pitkässä seurannassa suunta ollut positiivinen, eli kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitojaksoja on aiempaa vähemmän. Vuonna 2023 kaatumisia/putoamisia yli 65-vuotiailla Juussa oli 244,5/10 000 kohden. Lukema on kuitenkin edelleen matalinta tasoa verrokkeihin nähden.

IKÄIHMISET - Yhteenveto

Ikäihmiset: juussa moni ikääntynyt asuu yksin ja moni toimii omaishoitajana. Väestörakenteen painottuessa entistä vahvemmin ikääntyneisiin, on ikääntyneiden erityistarpeita otettava huomioon pitkäjänteisesti ja kehittämällä uusia toimia. Kaatumisten ja putoamisten suhteen monialaista hyvinvointityötä on syytä jatkaa. Pohjois-Karjalassa terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien yli 65-vuotiaiden määrä on nousussa. Reilusti yli puolet liikkuvat liian vähän. Liikuntaa harrastamattomia on noin viidennes ikääntyneistä. Maakunnalliset huomioid on syytä huomioida myös Juuan hyvinvointisuunnitelman toimenpiteissä.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

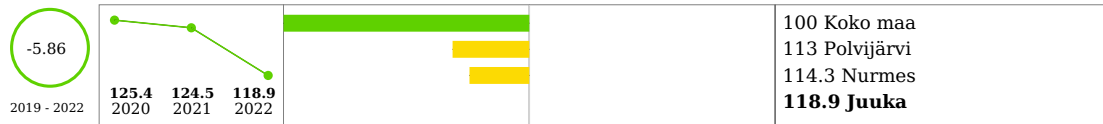
Yhteenveto

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Juussa henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia on verrokkeihin nähden vähemmän ja rikosten suunta on myös laskeva. Juussa vuonna 2023 rikoksia ilmeni 4 / 1000 asukasta, Nurmeksessa 5 / 1000 asukasta, Polvijärvellä 6,9 / 1000 asukasta.

Sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Juussa sairastavuusindeksi on hieman laskussa, mutta kuitenkin korkea, 118,9. Koko maan vertailuarvo on 100. Verrokkit Nurmes 114,3 ja Polvijärvi 113. Mitä kauempana luku on sadasta, sen enemmän sairastavuutta esiintyy.

*sairastavuusindeksiä kuvaava indikaattori ilmaisee alueen väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon.

Indikaattori koostuu kymmenestä erillisestä sairausryhmittäisestä osaindeksistä, jotka kuvaavat kyseisten sairauksien yleisyyttä alueen väestössä. Indikaattorissa huomioitavat sairausryhmät ovat:

- syövät
- sepelvaltimotauti
- aivoverisuonitaudit
- tuki- ja liikuntaleinsairaudet
- vakavat mielenterveyden häiriöt
- tapaturmat
- muistisairaudet
- keuhkosairaudet
- diabetes
- alkoholisairaudet.

Sairastavuusindeksi muodostetaan näiden osaindeksien painotettuna summana. Kunkin sairausryhmän yleisyyttä painottaan sen perusteella, mikä on kyseisen sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden ja elämänlaadun sekä sote-palvelukäytön kustannusten kannalta.

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Äänestysaktiivisuus vuoden 2021 kuntavaaleissa:

Juuka 52,7 %

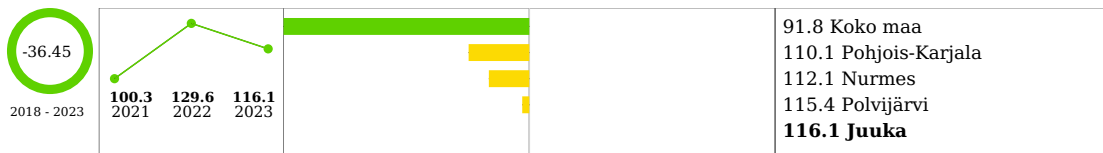
Nurmes 50,3 %

Polvijärvi 53,9 %

Pohjois-Karjala 49,5 %

Koko maa 55,1 %

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta

Juukalaisia hoidettiin vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa verrokkeja useammin. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalahoitoa sai 116.1 potilasta / 10 000 potilasta.

Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleita omaisuusrikoksia tapahtui Juuassa vuonna 2023 yhteensä 15 / 1000 asukasta, määrä on pienessä laskussa. Verrokkit: Nurmes 15,7 / 1000, Polvijärvi 20,9 / 1000.

Liikennevahingoissa vammautuneet ja kuolleet henkilöt, lkm

Juuassa tapahtui vuonna 2022 liikennevahinkoja 54, joista vammautumisia 22, kuolleita 0. Yleisimmin vahinko on käynyt henkilö- tai pakettiautolla, moottorikelkalla sekä mopolla liikuttaessa.

Vuoden 2022 Nurmeksien liikennevahingot 109, vammautumiset 27. Polvijärven liikennevahingot 40, vammautumiset 15.

Kevyen liikenteen väyliä (metriä) / asukas

Kulttuuripalveluiden saavutettavuus: kirjastojen, museoiden ja teattereiden saavutettavuus 3/10/20 kilometrin päässä kotoa, % väestöstä

Vuoden 2021 lopulla Juuan väestömäärä oli 4306.

Kirjasto 3 kilometrin päässä 50,1 %:lla asukkaista, 10 kilometrin päässä 63,5 %:lla asukkaista, 20 kilometrin

päässä 90,5 %:lla asukkaista.

Teatteria (päätoimisesti hoidettu) ei paikkakunnalla, joten 3 / 10 / 20 kilometrin päässä teatteri sijaitsee 0 %:lla asukkaista.

Museota (päätoimisesti hoidettu) ei paikkakunnalla, joten 3 / 10 kilometrin päässä museo on 0 %:lla asukkaista. Teatteri 20 kilometrin päässä on 2 %:lla asukkaista.

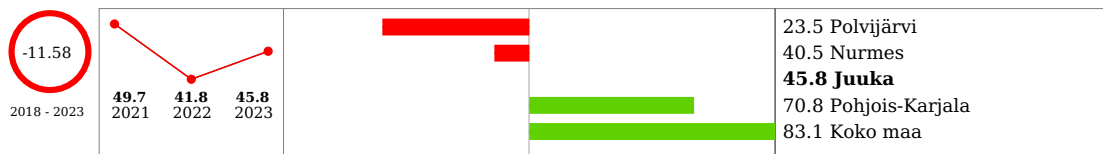
Päivittäistavarakauppojen saavutettavuus, iäkkäät, Enintään 500m [%]

Juussa päivittäistavarakauppojen läheisyydessä (enintään 500 metrin päässä) asuu 33,5 % yli 75-vuotiaista.

*indikaattori ilmaisee enintään 500 metrin etäisyydellä päivittäistavarakaupasta asuvien 75 vuotta täyttäneiden prosenttiosuuden. Indikaattori kuvaa palveluiden saavutettavuutta.

Ala-asteiden saavutettavuus, ala-asteikäiset, enintään 2 km [%]

Ala-asteiden saavutettavuus ala-asteikäisillä (koulu sijaitsee enintään 2 kilometrin päässä ala-asteikäisillä):

Juuka 45,8 %

Nurmes 40,5 %

Polvijärvi 23,5 %

Juussa vuonna 2023 kuljetusoppilaita oli 52,4 % oppilaista, vuonna 2021 lukema oli 50,6 %.

Enintään 1 kilometrin etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkeistä asuvat, % asukkaista

Juukalaisista 13,4 % asuu enintään yhden kilometrin etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkeistä.

Nurmeksessa vastaava luku on 31,9 % ja Polvijärvellä 31,6 %.

Lähivirkistykseen soveltuvien alueiden saavutettavuus, väestö, enintään 1000 m [%]

Juussa lähivirkistykseen soveltuvia yli 1,5 hehtaarin alueita on laskennallisesti matkan puolesta jokaisen saavutettavissa, kuten myös verrokeilla. Tässä tilastossa lähivirkistysalueiksi luetaan esimerkiksi erilaiset metsät, varvikot, puistot ja suot.

Pohjois-Karjalassa lähivirkistysalueiden saavutettavuus on hyvä, mutta on syytä muistaa, että kaikki kuntalaiset eivät pääse itsenäisesti lähivirkistysalueille. Tässä apuna voi käyttää mm. kuvien ja videoiden mahdollisuuksia, joilla on myös todettu olevan positiivisia vaikutuksia hyvinvointiin.

Vuokra-asuntojen osuus kunnan eri osissa / kaupunginosittain

Juuan kunnan omistuksessa on 43 vuokra-asuntoa. Vuokra-asunnot painottuvat kylän keskusta, mutta vuokra-asuntoja löytyy myös Ahmovaarasta (kaksi asuntoa) ja Nunnanlahdesta (yksi asunto). Vuokra-asuntojen käyttöprosentti on viime vuosien ajan ollut noin 81-83 % luokkaa.

Primääristen pienhiukkasten päästöt (PM2.5, tonnia)

Primääristen pienhiukkasten päästöt vuonna 2020:

Juuka 33 t / 0.018 t/km² vuonna 2020.

Nurmes 62 t / 0,023 t/km² vuonna 2020.

Polvijärvi 28 t / 0.03 t/km² vuonna 2020.

*lukemilla kuvataan kaikkien inventoitujen päästölähteiden päästöt yhteenlaskettuna. Lukemissa on yhdistettynä energiantuotannon, teollisuuden, liikenteen, tuotteiden käytön, jätteiden ja maatalouden ilman epäpuhtauksien päästöt.

Melusta kärsivien ihmisten määrä kunnittain, yli 55 dB vuorokausitaso tai 50 dB yöaikaan (yli 100 000 asukkaan kaupungit)

Indikaattori kuuluu kunnan vähimmäistietosisältöön, mutta tuloksia ei ole kuntaan kohdennetusti saatavilla.

Maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen

Maahanmuuttajien kotouttamisen edistäminen on Juuan kunnassa alkuvaiheessa. Kotoutumisen alkuvaiheen palvelujen toteuttamisen onnistumiseksi juuassa aloittaa 2025 alusta kotoutumiskoordinaattori. Kunnan peruspalvelut soveltuvat jo nykyisellään hyvin myös maahanmuuttajille.

Vuoden 2023 lopussa Juuan kunnassa suomenkielisten asukkaiden määrä oli 4121 ja vieraskielisten 136 henkilöä ja näin ollen vieraskielisten osuudeksi tulee 3,2 %. Ulkomaan kansalaisia oli 96 henkilöä jolloin prosentuaalinen osuus on ollut 2,3 %.

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Juuassa on turvallista asua ja elää. Pitkät välimatkat haastavat Juuassa, kuten myös muissa Pohjois-Karjalan kunnissa. Liikkuminen perustuu pitkälti autoiluun. Juuassa vahvuutena on luonnon läheisyys mikä on tyypillistä myös muille Pohjois-Karjalan kunnille. Luonnon hyödyntämistä on syytä muistaa huomioida aiempaa enemmän

arjen rakenteissa. Maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyen kunnille tulee uusia lakisäätöisiä tehtäviä vuoden 2025 alusta ja näihin uusiin vastuisiin Juuan kunnassa on varauduttu.

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Hyvinvointisuunnitelma tehtiin poikkeuksellisesti vaan vuodelle 2024. Hyvinvointisuunnitelmaan asetettiin kolme painopistettä:

1. Terveelliset elintavat
2. Mielen hyvinvointi
3. Osallisuus, yhteisöllisyys ja turvallisuus

Terveellisten elintapojen osalta asetettiin seuraavat tavoitteet:

- Liikunnalliseen ja aktiiviseen elämäntapaan kannustetaan kaikkia ikäryhmiä
- Terveellisistä elintavoista viestitään kaikille kohderyhmille
- Ehkäisevän päihdetyön rakenteita vahvistetaan

Näistä tavoitteista päästiin toteuttamaan lähes kaikkia. Liikunnalliseen ja aktiiviseen elämäntapaan liittyen oli tarkoituksena kehittää nuorten liikuntaneuvontaa, mutta hankerahan hakeminen ei ollut vielä tänä vuonna mahdollista. Terveellisistä elintavoista viestintään on kiinnitetty laaja-alaisesti enemmän huomiota. Kesällä 2024 pilotoitiin myös seniorileiriä, missä leirin teema painottui terveellisiin elintapoihin ja aivoterveiden ylläpitoon. Ehkäisevän päihdetyön rakenteet ovat vahvistuivat syksyllä 2024, kun kunnan uusi laajennettu hyvinvointityöryhmä aloitti toimintansa.

Mielen hyvinvoinnin osalta asetettiin seuraavat tavoitteet:

- Yksinäisyys vähenee kaikissa ikäryhmissä
- Kiusaaminen vähenee kaikissa ikäryhmissä
- Mielen hyvinvointi lisääntyy työpaikoilla

Mielen hyvinvointia tukevia toimenpiteitä tarvitaan huomioida pitkäjänteisesti ja työ on hidasta. Yksinäisyydestä on herätelty keskustelua mm. sosiaalisessa mediassa ja nuorisotyössä viestintään on kiinnitetty huomiota siten, että myös yksinäisten olisi helpompaa tarttua toimintoihin. Juuan kunnan työhyvinvointikyselyyn saatiin vuonna 2024 erityisen hyvin vastauksia, vastausprosentin lähennellessä 80 %. Mielen hyvinvointia tukevia toimenpiteitä päästään jatkotyöstämään tulevalle valtuustokaudella. "Hyvän mielen työpaikka" merkin hakeminen siirtyy vielä tulevalle vuodelle.

Osallisuus, yhteisöllisyys ja turvallisuus painopisteelle asetettiin seuraavat tavoitteet:

- Asukkaita kuullaan ja osallistetaan hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman toteuttamisessa
- Järjestöyhteistyö tiivistyy ja ohjeet yhdenmukaistuvat
- Selvitetään, olisiko "ulko-olohuoneelle" tarvetta ja mahdollisuuksia
- Kunnan tiloissa on psyykkisesti turvallista olla
- Vahvistetaan hyvinvointia ja terveyttä edistävien työryhmien rakenteita

Asukkaita on kuultu ja osallistettu hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman toteuttamisessa mm. vaikuttamistoimielinten ja järjestöiltojen kautta. Ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelman ja vammaispoliittisen ohjelman valmistelun yhteydessä luotiin kysely, jossa kuntalaisten oli mahdollista antaa näkemyksiään ohjelmien sisältöön. Järjestöyhteistyön tiimoilta on toteutettu säännöllisesti yhteisiä järjestöiltoja sekä lisäksi teemakohtaisia iltoja. Järjestöjen yhdenvertaisuutta päästään tukemaan 1.1.2025 uusien liikuntapaikkamaksujen- ja käyttövuorojen perusteilla. Kunnan ulko-olohuoneeseen liittyen on tehty hankehakemus. Kunnan tilojen fyysiseen turvallisuuteen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota ja esimerkiksi sisäliikuntapaikoille on luotu turvallisuusasiakirja Tukesin ohjeiden mukaan. Psykkisen turvallisuuden edistäminen siirtyy tulevalle vuodelle. Hyvinvointia ja terveyttä edistävien työryhmien rakenteita on suunniteltu ja työryhmien on tarkoitus päästä toimintaan syksyn 2024 aikana.

3 Keskeiset opit valtuustokaudelta

Kuluneen valtuustokauden aikana Juuan kunnassa on tehty organisaatiomuutoksia ja uudistuksissa on huomitu hyvinvointialueuudistuksen tuomat muutokset. Juuan kunnassa on organisaatiomuutoksen myötä tarkasteltu

myös hyvinvoinnin edistämisen työhön liittyviä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita.

Juuan kuntaan on laadittu ja hyväksytty useita erillissuunnitelmia, joissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä linjataan. Keskeisenä oppina voidaan todeta, että erilaisten suunnitelmien yhteensovittaminen ja sitominen yhteisiin tavoitteisiin vaatii vielä aikaa.

Hyte-työn osalta tärkeiksi kehitettäväksi sisältöalueiksi on havaittu kaikenikäisten elintapaohjauksen toiminnan turvaaminen, mielen hyvinvointia tukevien rakenteiden pitkäaikainen kehittäminen sekä digitaalisten palvelujen kehittäminen.

HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2025-2028

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet valtuustokaudelle 2025-2028 määriteltiin Juuan kuntaan Pohjois-Karjalan yhteisen hyte-ohjelman pohjalta. Pohjois-Karjalan hyte-ohjelmassa on kolme painopistettä ja jokaisella painopisteellä on omat tavoitteensa.

Painopiste 1: Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat, tavoitteena on, että jokaisella on mahdollisuus:

- Elintapojen parantamiseen arjen valinnoilla
- Mielen hyvinvoinnin ylläpitoon ja elämäntaitojen vahvistamiseen
- Toiminta- ja työkyvyn vahvistamiseen
- Hyvän terveyden kokemiseen

Painopiste 2: Osallisuus ja yhteisöllisyys, tavoitteena on, että jokaisella on mahdollisuus:

- Kuulua itselleen merkitykselliseen yhteisöön
- Kiinnittyä yhteiskuntaan
- Yksinäisyyden vähenentämiseen

Painopiste 3: Turvallinen arki ja ympäristö, tavoitteena on, että jokaisella on mahdollisuus:

- Turvalliseen elämään ja ympäristöön
- Hyvään elämän laatuun
- Riittävään taloudelliseen turvaan

Juuan kunnan hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä on kirjattu yhteensä 34 jotka on esitelty seuraavassa taulukossa.

4 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Valmiit erillisohjelmat ja -suunnitelmat:

Kuntastrategia 2022-2026

Elinvoimaohjelma

Henkilöstöohjelma

Kiinteistöstrategia

Kunta-järjestöyhteistyön asiakirja

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Juuan kunnan valmiussuunnitelma

Juuan kunnan kotoutumisohjelma

Liikuntasuunnitelma 2023-2026

Tulossa olevat erillisohjelmat ja suunnitelmat:

Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lakisääteinen)

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma (lakisääteinen)

Ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelma (lakisääteinen)

Vammaispoliittinen ohjelma

Nuorisotyön suunnitelma

Kulttuuripalvelujen toimenpideohjelma

5 Hyvinvointisuunnitelma

Kunta on sitoutunut maakunnallisesti yhteisesti sovittuihin painopisteisiin ja tavoitteisiin ja valikoinut seuraavat toimenpiteet sekä toimenpiteiden toteutuksen vastuutahot, sulkuihin kuvattu joitain esimerkkejä konkreettisista toimenpiteistä:

<u>Painopiste</u>	<u>Tavoite</u>	<u>Kunnan toimenpide ja vastuutaho</u>
<u>Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat</u>	Elintapojen parantaminen arjen valinnoilla	<p>1. Ehkäisevän päihdetyön aseman vahvistaminen/kaikki palvelualueet (varhaiskasvatuksen ja koulun päihdekasvatus, päihdetoimintamallit, viestintä, kampanjat, teemapäivät, nikotiinikieltokyltit)</p> <p>2. Ruokakasvatuksen kehittäminen/hyvinvointipalvelut (ruokakasvatustyöryhmän toiminnan käynnistäminen, teemapäivät, viestintä)</p> <p>3. Kulttuurihyvinvoinnin huomiointi/hyvinvointipalvelut (kulttuuritapahtumat, lukupiiritoiminta, avustukset)</p> <p>4. Huomioidaan kävelyn, pyöräilyn ja potkurilla liikkumisen edistämisen mahdollisuudet mahdollisissa kaava- tai muissa toiminnallisissa ratkaisuisissa/kuntarakennepalvelut</p> <p>5. Virkistysalueselvitys ja mahdolliset virkistysalueiden kehittämistoimenpiteet/kuntarakennepalvelut ja palvelujen vienti aiempaa enemmän luontoon/kaikki palvelualueet</p>
	Mielen hyvinvoinnin ylläpito ja elämäntaitojen vahvistaminen	<p>6. Kiusaamisen vastaiset mallit ovat toimivia varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja työyhteisössä ja ryhmäytymisen mallit toimivat/hallinto- ja hyvinvointipalvelut (KiVa-koulu tai muu malli)</p> <p>7. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen merkitys huomioidaan ja toimivia menetelmiä ylläpidetään sekä kehitetään tarvittaessa/hyvinvointipalvelut (henkilöstön koulutukset, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen arjessa, ryhmäyttäminen, Lapset puheeksi-menetelmän käyttäminen, koululaisten kulttuuripolku)</p> <p>8. Vapaa-ajan nuorisotyössä tarjotaan kohdennettuja nuorisotoimintoja ryhmäytymisen tueksi huomioiden kohdennettuja ikäryhmiä, huomioidaan myös</p>

		<p>alakoululaiset/hyvinvointipalvelut (kohdennettuja junnunuokkareita alkaen 3-luokkalaisista)</p> <p>9. Hyvän mielen työpaikka-merkin hakeminen/hallintopalvelut</p> <p>10. Otetaan käyttöön maakunnalliset "turvallisempi tila" ohjeistukset/kaikki palvelualueet</p>
	Toiminta- ja työkyvyn vahvistaminen	<p>11. Arkiaktiivisuus ja liikkuminen lisääntyy/kaikki palvelualueet (liikkumista tukevat toimintatavat, kiinteistöratkaisut, hankkeet, uusien harrastamismallien selvittäminen kaikille ikäryhmille)</p> <p>12. Liikuntaneuvontaa ja avoimia liikuntaryhmiä tarjotaan terveyden kannalta vähän liikkuville/hyvinvointipalvelut (liikuntaneuvonnan kehittäminen lasten- ja nuorten liikuntaneuvontaan, liikuntaryhmien kokeilut ja tarjonta tarpeen mukaan)</p> <p>13. Soveltavan liikunnan tarjoaminen varmistetaan/hyvinvointipalvelut (esim. erilaisten kerhojen- ja kokeilujen järjestäminen tarvittaessa, yhteistyö hyvinvointialueen kanssa)</p> <p>14. Koululla tehtävällä nuorisotyöllä tuetaan monipuolisesti nuorten arjen hallintaa, kouluun kiinnittymistä ja nuorten toimintakykyä/hyvinvointipalvelut (nuorisotyön ja koulun toimintojen yhteensovittaminen)</p> <p>15. Työkyvyn- ja kototutumisen tuen rakenteet ja prosessit toimivat ja juurtuvat osaksi kunnan perustoimintaa/hallintopalvelut</p>
	Hyvän terveyden kokeminen	<p>16. Hyvän terveyden tukeminen huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja päätöksenteossa/kaikki palvelualueet (ravitsemussuosituksiset, EPT-mallit, avustuskriteerit, mielen hyvinvointia tukevat mallit, erilaisten tarkistuslistojen käyttö)</p> <p>17. Otetaan valtuustokauden teemaksi aivoergonomian tukeminen/kaikki palvelualueet (aivoergonomia koulussa, työssä, viestinnässä ja toiminnan suunnittelussa)</p>

Indikaattorit, joilla voidaan mitata toimenpiteiden onnistumista:

Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu

Ylipainon (ml. lihavuuden) yleisyys (%) 2-16-vuotiailla

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9.luokan oppilaista

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. ja 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5 luokan oppilaista, 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Alkoholikuolemat, menetetyt elinvuodet (PYLL) ikävälillä 25-80 vuotta / 100 000 vastaavan ikäisistä (maakunnallinen tieto)

Painopiste	Tavoite	Kunnan toimenpide ja vastuutaho
<u>Osallisuus ja yhteisöllisyys</u>	Kuuluminen itselle merkitykselliseen yhteisöön	18. Kansalaisopiston toiminta sekä uusien osallisuutta tukevien mallien mahdollisuudet ja yhteensovittaminen/hyvinvointipalvelut (esim. selvitetään harrastamisen suomen mallin mahdollisuudet, Voimaa Vanhuuteen ja muut pienemmät hankkeet) 19. Järjestö-kuntayhteistyön toimivuus/kaikki palvelualueet, koordinointi hyvinvointipalvelut (järjestöillat, toimivat avustusprosessit, tarkennukset järjestö-kuntayhteistyön asiakirjassa) 20. Lisätään kunnan asiakas- ja/tai käyttäjäkyselyiden määrää. Otetaan käyttöön säännölliset avoimet keskustelutilaisuudet johtoryhmän koordinoimana ja jalkautetaan aktiivisesti yhteistyökumppaneiden kyselyjä, viestitään tuloksista avoimesti/kaikki palvelualueet (esim. kunnan omaien kyselyjen toteuttaminen ja tulosten julkaisu matalalla kynnyksellä, maakunnallisten kyselyjen jalkautus)
	Kiinnittyminen yhteiskuntaan	21. Luku- ja medialukutaidon kehittämisen tukeminen/hyvinvointipalvelut (esim. koululaisten kirjastopolku) 22. Juuan kunnan palvelujen lakisääteinen näkyvyys ja ajantasaisuus kunnan internet-sivujen lisäksi erilaisilla vapaaehtoisilla alustoilla, lähellä.fi ja miunhyvinvointi.fi sivustojen hyödyntäminen/kaikki palvelualueet (työresurssi tarvittavalle digityölle)

		23. Huomioidaan monipaikkaisuus Pohjois-Karjalassa myös Juuan vahvuutena ja huomioidaan monipaikkaiset osallistamisessa, viestinnässä ja päätöksenteossa/kaikki palvelualueet (esim. kesäjuukalaisille viestintä, tilojen käyttämisen helppous, mahdollisesti kuntakummi- tms. toiminnan kehittäminen)
	Yksinäisyyden väheneminen	24. Kohtaamispaikkatoimintojen turvaaminen ja kehittäminen (Ellinkulma, nuokkari, kirjasto)/kaikki palvelualueet 25. Naapuriavun- tai kyläkummimallin selvittäminen/hyvinvointipalvelut (esim. naapuriapua tukeva sovellus tai toimintatapa)

Indikaattorit, joilla voidaan mitata toimenpiteiden onnistumista:

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5 luokan oppilaista, 8. ja 9. luokan oppilaista

Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Änestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % äänioikeutetuista

Järjestöiltojen määrä, avustusprosessien toimivuus, järjestökyselyt

Kuntalaiskyselyjen ja keskustelutilaisuuksien määrä

Painopiste	Tavoite	Kunnan toimenpide ja vastuutaho
<u>Turvallinen arki ja ympäristö</u>	Turvallinen elämä ja ympäristö	26. Retulahden sataman infran kehittäminen palvelemaan kuntalaisia ja elinkeinoelämää/kuntarakennepalvelut (2025: projektin aloittaminen) 27. Kunnan tilojen esteettömyyteen, helppoon ja turvalliseen kulkemiseen panostaminen/kuntarakennepalvelut 28. Liikuntapalvelujen maakunnallisen vastuullisuuspilotin toimenpiteet/hyvinvointipalvelut 29. Saavutettavaan viestintään panostaminen/hallintopalvelut (selkokielen käyttäminen, nettisivujen uudistus)
		30. Syrjäytymisen ehkäisyä tukevat monialaiset toimenpiteet/kaikki hallinnonalat (etsivä nuorisotyö, koulu- ja työpoissaolojen seuranta+puuttumisen mallit, tapahtumien ja muiden aktiviteettien kohdentaminen heikoimmassa

	Hyvä elämänlaatu	<p>asemassa oleville)</p> <p>31. Selvitetään miten juukalaisten perheiden ääni saadaan paremmin kuuluville/hallinto- ja hyvinvointipalvelut (esim. lapsi/perheparlamentin tai vanhempaintoimikunnan käynnistäminen)</p> <p>32. Vahvistetaan perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistamista varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa/hyvinvointipalvelut (yhteistyö hyvinvointialueen kanssa).</p> <p>33. Tuetaan erilaisten työelämään tutustumisjaksojen mahdollisuuksia Juuan kunnan eri palvelualueilla mahdollisuuksien rajoissa/kaikki hallinnonalat (esim. TET-jaksot ja muut harjoittelut)</p> <p>34. Ilmastosuunnitelman toimenpiteet/kaikki hallinnonalat (ilmastosuunnitelma)</p>
	Riittävä taloudellinen turva	<p>35. Toimivat työllisyyspalvelut/hallintopalvelut (TE-uudistuksen onnistuminen, uusien työtehtävien käytäntöjen luominen)</p> <p>36. Yritysten kasvun tukeminen ja digitalisaation kehittäminen/hallintopalvelut (elinvoimaohjelma)</p>

Indikaattorit, joilla voidaan mitata toimenpiteiden onnistumista:

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5 luokan oppilaista, 8. ja 9. luokan oppilaista

Poliisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisiin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1000 asukasta

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18-24-vuotiaat, % vastaavanikäisistä

Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5 luokan oppilaista, 8. ja 9. luokan oppilaista

Liikennevahingoissa vammautuneet ja kuolleet henkilöt, lkm.

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavanikäistä

Kolmannen sektorin asiantuntemus ja toiminta hyvinvointisuunnitelman painopisteisiin ja tavoitteisiin:

Painopiste	Kolmannen sektorin toimenpiteitä
Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat	Kohtaamispaikkatoimintaa ja digineuvontaa Ellinkulmalla

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Virkeitä kyläyhteisöjä ja tapahtumia kylillä

Turvallinen arki ja ympäristö

Ruoka-avun toteutusta

Monipuolisia liikkumiseen, kulttuuriin sekä muuhun aktiivisuuteen tukevia ryhmiä

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

Tämä hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on käsitelty hyvinvointilautakunnassa /2025, kunnanhallituksessa /2025 ja kunnanvaltuustossa /2025.

6 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointipäällikkö Anne Niskanen

Hyvinvointijohtaja Virpi Nevalainen

Juuan kunnan laajennettu johtoryhmä

Juuan kunnan johtoryhmä

Juuan kunnan kolmannen sektorin toimijat

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

7 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa xx.xx.2025.